

C. G. Lange og Dr. C. J. Salomonsen, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 20de Maj 1895.

Assistent ved Universitetets astronomiske Observatorium, Cand. mag. *Carl Burrau* (Skoleembedsexamen i Juni 1890) forsvarede den 17de Juni 1895 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Undersøgelser over Instrumentkonstanter ved Kjøbenhavns Universitets astronomiske Observatoriums Maaleapparat for fotografiske Plader«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. T. N. Thiele og Dr. C. Christiansen, af Tilhørerne ingen. Handlingen styredes af Professor, Dr. Eug. Warming som Prodekan i Dekanus, Professor, Dr. Christiansens Sted. Graden meddelt den 29de Juni 1895.

Cand. mag. *Niels Nielsen* (Magisterkonferens i Maj 1891) forsvarede den 18de Juni 1895 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om en Klasse bestemte Integraler og nogle derved definerede semi-periodiske Funktioner«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. H. G. Zeuthen og Dr. P. C. Julius Petersen, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 29de Juni 1895.

Cand. med. & chir. *Carl Lorentzen* (Lægeexamen i Juni 1886) forsvarede den 8de Juli 1895 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Febris rheumatica. Sygelighedens Optræden og Udbredelse i Kjøbenhavn 1887—1891«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. C. G. Gædeken og Dr. C. G. Lange, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 14de September 1895.

Reservelæge ved det kgl. Frederiks Hospital i Kjøbenhavn *Frederik Vermehren* (Lægeexamen i Juni 1890) forsvarede den 9de Juli 1895 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Studier over Myxoedemet«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. C. M. Reisz og Dr. C. J. Salomonsen, af Tilhørerne Professor, Dr. F. J. A. C. Howitz. Graden meddelt den 14de September 1895.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket i 1894—95.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1894—95 aabent for Publikum i 264 Dage. Udlaan fandt dog kun Sted i 260 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 23463 Bind (mod 19535 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 30202 Bind til 13424 Besøgende (deraf i Sommer-Eftermiddagstimerne, hvorom mere nedenfor, 1044 Bind til 873 Besøgende). I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 53665 Bind. Af Rekvisitioner, der ikke strax kunde effektueres, fordi de paagjældende Bøger vare udlaante eller ikke fandtes i Bibliotheket, gjordes i det nævnte Tidsrum 5538 i Udlaanssalen, 3373 i Læsesalen.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil sés af følgende Oversigt:

Læsesalen om Formiddagen.

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September.....	25	1310	2897
Oktober.....	27	1645	3298
November.....	25	1364	2973
December.....	19	874	1748
Januar.....	25	1020	2747
Februar.....	24	1288	3398
Marts.....	26	1256	3144
April.....	19	796	2508
Maj.....	25	1079	1885
Juni.....	22	846	2114
Juli.....	19	805	1797
August.....	8	268	649
	264	12551	29158

Læsesalen i Eftermiddagstimerne 1895 (Kl. 5—7).

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
April.....	12	82	95
Maj.....	24	242	388
Juni.....	22	201	209
Juli.....	19	201	209
August.....	8	47	39
September.....	12	100	104
	97	873	1044

Udlaanet.

	Dagenes Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September....	25	1950	2345
Oktober.....	27	2114	2600
November.....	25	2014	2419
December.....	15	1017	1250
Januar.....	25	2005	2358
Februar.....	24	1891	2282
Marts.....	26	1894	2263
April.....	19	1482	1758
Maj.....	25	1649	1902
Juni.....	22	1571	1949
Juli.....	19	1278	1525
August.....	8	670	812
	260	19535	23463

— Bogsamlingen forøgedes i det forløbne Aar som sædvanlig dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkøb, Udvexling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar, som i saa mange tidligere. 2) En Samling Skrifter af og om Oehlsenschläger, ialt 180 Bind, tildels smukt indbundne, og væsentlig Første-Udgaver, skænkede af Cand. jur. Axel Heide, Fuldmægtig ved Søndre Birk.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Finansministeriet, Marineministeriet, Generaldirektoratet for Skattevæsenet, det store kongelige Bibliothek, det medicinske Fakultet, Generalstaben, Artilleriet, Chefen for Orlogsværftet, det kgl. Søkort-Arkiv, Statistisk Bureau, den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie, Samfundet til Udgivelse af gammel nordisk Literatur, det krigsvidenskabelige Selskab, Redaktionen af Nordisk Tidsskrift for Filologi, Danmarks Apotheker-Forening, Schuboths Boghandel, det kgl. norske Finans- og Tolddepartement, det statistiske Centralbureau i Christiania, den norske Gradmaalings-Kommission, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabers Selskab (Thronhjem), den norske historiske Kildeskriftkommission, Bergens Museum, det kongelige Bibliothek i Stockholm, Universitetet i Upsala, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Lovénska Stiftelsen, Redaktionen af Nordiskt medicinskt Arkiv, det kongelige Bibliothek i Berlin, Fraenkelsche Stiftung i Breslau, Verein für Meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, det storhertugelige Bibliothek i Darmstadt, det kgl. sachsiske statistiske Bureau, Universitetet i Lemberg, Ministeriet for de nederlandske Kolonier, the Clinical Society of London, the Secretary of State in Council of India, Universitetet i Edinburgh, Ministère de l'instruction publique i Paris, le Comité international des poids et mesures, det italienske Ministerium for den offentlige Undervisning, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, die gelehrte Estnische Gesellschaft, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjew (Dorpat), Finska Vetenskaps-Societeten, det finske Literaturselskab, Sällskapet för Finlands Geografi, the Government of Bombay, den kgl. siamesiske Regjering, det medicinske Fakultet ved det kejserl. japanske Universitet i Tokio, Universitetet i Toronto (Canada), the Bureau of Education (Washington), U. S. National Museum (Washington), the Smithsonian Institution, Yale University, Cornell University, Universiteterne i Michigan og Nebraska, the Maryland State Weather Service, the Managers of the Pennsylvania Hospital (Philadelphia), the Union of American Hebrew Congregations (Cincinnati), the Astor Library (New York), Nationalbibliotheket i Buenos Aires, the Trustees of the Public Library etc. of Victoria.

Bibliotheksamanuensis Dr. Aksel Andersson (Upsala), Docent H. Antell (Lund), Dr. B. Apostolides (Alexandria), Cand. med. Barner, Cand. mag. C.

T. Bartholin, Pastor A. Baumann, Statsbakteriolog J. C. Bay (Iowa), Cand. phil. C. Berg, Assistent ved Statsbanerne R. Berg, Mme D. Bernard (Marseille), Dr. phil. J. Bing (Christiania), Lektor Dr. Boas, Stud. H. Borries, Overbibliothekar, Justitsraad Dr. Chr. Bruun, Sir Walter L. Buller (Wellington, New Zealand), Generalpostdirektør Dr. C. Carles (Buenos Aires), Kredslæge Dr. Kr. Carøe, Hr. Th. Crivetz (Bukarest), Hr. C. M. Columba, fhv. Birkedommer Eberlin, Dr. med. E. Ehlers, Skolebestyrer Fledelius, Forstander G. Forchhammer (Nyborg), Hr. D. M. Frederiksen (Chicago), Stud. mag. Aage Friis, Polytekniker F. R. Friis, Hr. Gehe & Co. (Dresden), Professor Dr. Cl. Gertz, Professor M. J. de Goeje (Leiden), Dr. W. Haffkine (Calcutta), Boghandler E. Hagerup, Højesteretsadvokat H. B. Halkier, Lektor Carl Hansen, Telegrafskolebestyrer Em. Hansen (St. Petersburg), Skolebestyrer Karl Hansen (Kolding), Overretsassessor Hindenburg, Kgl. Hofboghandler Chr. Høst, Stud. med. N. Jacobsen, Cand. theol. Will. Jacobsen, Enkepastorinde Jensen, Bibliotheksassistent O. S. Jensen, Hr. A. Julien (Paris), Overlærer I. Kleisdorff (Aarhus), Rektor Chr. Krüger (Helsingør), Dr. phil. Alfr. Lehmann, Dr. med. Jul. Lehmann, Gymnasialdirektør, Professor K. G. Leinberg (Finland), Hr. E. Lemoine (Paris), Direktør A. V. Ljungman (Varekil), Professor Dr. Lütken, Stud. polit. C. Lüttichau, General Matthesen (Roskilde), Professor Dr. jur. H. Matzen, Museumsinspektør Dr. Meinert, Dr. med. M. Melchior, Etatsraad Dr. med. Wilh. Meyer, Redaktør A. C. Nielsen, Hr. Carl Nissen, Redaktør Al. Petersen-Studnitz, Dr. phil. C. G. Joh. Petersen, Universitetspedel, Lieutenant P. Petersen, Boghandler P. G. Philipsen, Dr. phil. V. Pingel, Hr. B. Portier (S. Paulo, Brasilien), Pastor E. Qvistgaard, Boghandler C. Rasmussen (Minneapolis), Enkefru Ravn, Miss E. Rogers (Baltimore), Boghandler J. Salmonsens, Hr. H. Schreier, Dr. phil. O. Siesbye, OVERRABINER D. Simonsen, Legationssekretær Stecherbatcheff (Konstantinopel), Generalauditør H. C. Steffensen, fhv. Bibliothekar Styffe (Stockholm), Biskop Hallgr. Sveinsson (Reykjavik), Stiftsprovst H. Sørensen (Aarhus), Dr. med. Tobiesen, Professor Dr. jur. C. Torp, Professor H. Westergaard, Hr. A. Wilcker (Berkeley, Californien), Kammerherreinde Wolfhagen.

— Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

I Anledning af et tidligere forhandlet Spørgsmaal (se bl. a. Aarvog 1893—94 S. 521) angaaende Maaden, hvorpaa de danske Tryksagers Indsendelse til de offentlige Bibliotheker rettest burde foregaa, tilskrev Ministeriet mig under 10de September 1894, at der ved allerhøjeste Resolution af 23de Juli s. A. var foretaget en Forandring i Forordningen af 20de Januar 1832 § 5, saaledes at de i denne Forordning, jfr. Lov om Rigsarkivet af 30te Marts 1889, omhandlede Friexemplarer af Tryksager fra samtlige her i Landet værende Trykkerier fremtidig, nemlig fra 1ste Januar 1895, skulde indsendes *uden Amtmændenes Mellemløst* til det store kgl. Bibliothek, Universitetsbibliotheket og Provinsarkiverne. Skrivelsen ledsagedes af et Antal trykte Exemplarer af en under 10de September af Ministeriet udstedt Bekjendtgjørelse, som foruden Ordlyden af den kgl. Resolution indeholdt dels en nærmere Forklaring af de nye Regler, dels en

Indskærpelse af Lovgivningens almindelige Bestemmelser i den nævnte Henseende.

— Som Svar paa en den 4de December 1893 til Konsistorium indsendt Skrivelse vedrørende Aflevering til Bibliotheket af forskjellige, af Ministerierne som Manuskript trykte Sager (se Aarbogen 1893—94 S. 527) modtog jeg under 21de Oktober 1894 Meddelelse fra Konsistorium om, at Ministeriet havde tilskrevet det saaledes:

»I behagelig Skrivelse af 11te December f. A. have D'Hrr. Rektor og Professorer anbefalet et dermed til Ministeriet indsendt Andragende, hvori Overbibliothekaren ved Universitetsbibliotheket har anholdt om, at de ved Regjeringens Foranstaltning trykte Bøger, Betænkninger og andre Aktstykker af almindelig Interesse, som ikke udkomme særskilt i Boghandelen og ikke optages i Regjeringens officielle Publikationer eller i Rigsdagstidendens Tillæg, maatte, for saa vidt offentlige Hensyn ikke ere til Hinder derfor, blive afgivne til Universitetsbibliotheket til Benyttelse for Publikum.

Efter at man i denne Anledning havde indhentet en Erklæring fra Overbibliothekaren ved det store kgl. Bibliothek, som gik ud paa, at den foreslaaede Foranstaltning ogsaa burde komme dette Bibliothek tilgode, forespurgte man de øvrige kongelige Ministerier, om de, ligesom dette Ministerium, maatte være villige til at imødekomme det af Bibliothekaren fremsatte Ønske, idet man i bekræftende Fald foreslog visse Hovedregler iagttagne ved Sagens nærmere Ordning, nemlig: *at* Afleveringen til Bibliothekerne skulde foregaa direkte fra Ministerierne, ikke gennem vedkommende Bogtrykker; *at* Afleveringen kun behøvede at foregaa én Gang om Aaret; *at* begge Bibliothekerne maatte være ligestillede med Hensyn til Modtagelsen af Regjeringens Tryksager, navnlig saaledes, at intet af dem kunde vente at modtage mere end ét Exemplar; *at* de omhandlede Tryksager skulde indføres i Bibliothekernes offentlige Kataloger og staa til almindelig Disposition for det besøgende Publikum.

I Forbindelse dermed har man henledet Opmærksomheden paa det ønskelige i, at den foreslaaede Aflevering om muligt kom til at omfatte ogsaa de i tidligere Tid for Regjeringen trykte Aktstykker, og tillige henstillet, om de for Domstolene eller for lokale Autoriteter trykte Sager kunde blive afleverede.

Af de derefter modtagne Svarskrivelser fremgaar, at de øvrige Ministerier — bortset fra de sidst nævnte Punkter — alle have tiltraadt det herom fremsatte Forslag; dog har man med Krigsministeriet truffet Aftale om, at der forholdes ligesom hidtil med Afleveringen fra sammes særlige Trykkeri, efter at man er bleven gjort opmærksom paa, at Afgivelsen af Tryksager fra dette til Bibliothekerne hidtil er sket i Overensstemmelse med de almindelige Regler om Bogtrykkernes Afleveringer. Den fra Finansministeriet modtagne Skrivelse vedlægges i Afskrift, da man efter dens Beskaffenhed maa ønske at modtage Universitetsbibliothekets Erklæring over, hvorledes den bør besvares.

Idet man for sit eget Vedkommende er villig til at afgive de omhandlede Tryksager til Universitetsbibliotheket i Begyndelsen af hver Januar Maaned, saaledes at ogsaa ældre Tryksager saa vidt muligt indbefattes

under den første Aflevering, har man under Dags Dato tilskrevet de øvrige Ministerier, med Undtagelse af Krigsministeriet og Finansministeriet, at man vil forvente, at den omspurgte aarlige Aflevering foretages i Overensstemmelse med de modtagne Tilbud.

Endnu er at bemærke, at man, efter hvad Overbibliothekaren ved det store kgl. Bibliothek har foreslaaet, anser det for rettest, at de fra Regjeringen til Bibliothekerne afgivne Tryksager ikke registreres i Protokollerne over Bogtrykkernes pligtmæssige Afleveringer, men betragtes som Gaver og indføres i Bibliothekernes Gavebøger.

Hvilket tjenstligst meddeles Konsistorium til behagelig Efterretning og videre behagelig Bekjendtgjørelse for Universitetsbibliotheket.

Det kan tilføjes, at de forskjellige Ministerier ogsaa i Gjerningen have stillet sig meget velvilligt til den omhandlede Sag, saa at der fra det Tidspunkt, der betegnes ved den aftrykte Skrivelse, stadig fra dem har fundet Afleveringer Sted af Sager, som Bibliotheket tidligere enten slet ikke eller kun undtagelsesvis modtog.

— Ved Skrivelse af 6te April 1895 aføskede Ministeriet mig gjennem Konsistorium en Erklæring om en Sag af mindre sædvanlig Art. Rigsarkivar A. D. Jørgensen havde nemlig ladet trykke en »Slægtebog«, som af vedkommende Bogtrykker sammen med andre danske Tryksager var bleven afleveret til de to offentlige Bibliotheker. Det viste sig imidlertid snart, at Afleveringen beroede paa en Fejltagelse fra Bogtrykkeriets Side, idet dette tidligere overfor Rigsarkivaren havde forpligtet sig til ikke at indsende Skriftet, der var trykt som Manuskript og kun bestemt for en snæver Familiekreds. Da derfor Rigsarkivaren krævede det til Universitetsbibliotheket afgivne Exemplar udleveret, mente jeg, efter at være bleven gjort bekjendt med Sagens Forhistorie, ikke at burde vægre mig derved. Overbibliothekaren ved det store kongelige Bibliothek ansaa sig derimod ikke for berettiget til at udlevere de til hans Bibliothek afgivne Exemplarer, og i den Anledning henvendte Rigsarkivaren sig til Ministeriet. Justitsraad, Dr. Bruun afgav saa en udførlig Erklæring i Sagen, hvori han fastholdt sin Opfattelse, og derefter aføskede, som sagt, Ministeriet mig en Erklæring. Min til Konsistorium rettede Skrivelse af 14de April lød saaledes:

»Konsistorium har under 8de April tilsendt mig en Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, hvori jeg anmodes om at afgive en Erklæring om en af Rigsarkivar A. D. Jørgensen trykt »Slægtebog«, som — skjønt »fuldstændig privat« — er afgivet af Bogtrykkeren til det store kgl. Bibliothek i 2 Exemplarer, hvilke Exemplarer nu Rigsarkivaren kræver tilbage af Bibliotheket, medens Overbibliothekar Bruun vægrer sig ved at udlevere dem.

Idet jeg herved efterkommer det høje Ministeriums Anmodning, skal jeg først tillade mig at bemærke, at der i den foreliggende Sag, saa vidt jeg skjønner, indeholdes 2 Spørgsmaal, som hvert for sig kræve Besvarelse, nemlig: 1) Ere Bogtrykkerne pligtige til at aflevere Exemplarer af *alt*, hvad de trykke, til de offentlige Bibliotheker? 2) Ere de offentlige Bibliotheker pligtige til paa Forfatterens Forlangende at tilbagelevere Tryksager, der ere afgivne til dem fra Bogtrykkerne uden noget som helst Forbehold?

For Besvarelsen af det første Spørgsmaal er det naturligvis frem for alt nødvendigt at gjøre sig bekjendt med de Lovbestemmelser, som ligge til Grund for den nuværende Ordning af Afleveringen til de offentlige Bibliotheker, særlig da Anordn. af 20de Januar 1832, jfrt. med Anordn. af 19de Januar 1821. Og det kan da vistnok ikke nægtes, at naar man udelukkende sér paa *Ordlyden* i disse Anordninger — der tillige med adskilligt andet herhen hørende Materiale ere meddelte i Justitsraad Bruuns udførlige Indlæg — maa man med ham snarest komme til den Slutning, at Bogtrykkerne ere forpligtede til at indsende Exemplarer af *alt*, hvad de trykke, til de offentlige Bibliotheker, fraregnet alene den Slags Smaatryk, som nærmere specificeres i Anordningerne (Auktionskataloger, Viser o. s. v.). Det vilde dog efter min Mening være ganske urigtigt i altfor høj Grad at binde sig til denne Ordlyd. Anordningerne kunde nødvendigvis kun tage Hensyn til Forholdene paa deres egen Tid, og Udviklingen har allerede for længe siden medført, at Udtrykkene i Anordningerne for det her drøftede Punkts Vedkommende ere blevne ufyldstgjørende. Særlig ligger det nær at fremhæve, at naar Anordningerne slet ikke tage noget Hensyn til saadanne Skrifter af et ganske privat og fortroligt Indhold, som trykkes i et meget begrænset Antal Exemplarer for en snæver Kreds, maa Grunden hertil uden Tvivl søges i, at Bogtrykkerpressen i hin Tid slet ikke anvendtes til Trykning af den Slags Skrifter, eller dog i hvert Fald saa sjældent, at det enten er undgaaet Anordnings-Affatternes Opmærksomhed, eller at de ikke have ment at burde tillægge det nogen Betydning. I følgende Tider, og ikke mindst i de senere Aar, er Forholdet i saa Henseende, som bekjendt, bleven helt forandret. I Ministerierne, i Rigsdagen, i Retterne, i offentlige Kommissioner m. m., og endelig ikke mindst af Privatmænd bruges Bogtrykkerpressen nu af Nemhedshensyn i Stedet for Pennen til Gjengivelse af mangfoldige Aktstykker eller Meddelelser af den allerfortroligste Art, som ikke kunde tænkes gjort bekjendte ud over den allersnævreste Kreds af de deri interesserede Personer, da der herved i mange Tilfælde vilde kunne gjøres ubodelig Skade. At kræve, at den Slags Tryksager skulde afleveres til de offentlige Bibliotheker, vilde formentlig være i høj Grad urimeligt, og jeg maa da ogsaa hævde, at der til Trods for Anordningernes Ordlyd for længst har udviklet sig en bestemt *Praxis*, ifølge hvilken visse Sager af mere fortrolig Art tilbageholdes af Forfattere og Bogtrykkere, uden at afgives til de offentlige Bibliotheker, og uden at disse — eller i hvert Fald Universitetsbibliotheket, for hvilket jeg alene kan svare — anse sig berettigede til at kræve dem afleverede. Som et nærliggende, men iøvrigt overflødig Vidnesbyrd om Tilværelsen af en saadan *Praxis* kan jeg anføre den Kjendsgjerning, at de forskjellige Ministerier først i de allersidste Dage paa given Anledning have oversendt til de offentlige Bibliotheker en hel Del tidligere trykte Smaaskrifter, som hidtil i det mindste delvis have været undtagne Offentligheden; medens det paa den anden Side tydeligt fremgaar af de i Anledning af denne Sag førte Forhandlinger, at i hvert Fald nogle af Ministerierne endnu bestandig ligge inde med Tryksager, som de ikke anse det for rigtigt eller tilraadeligt at afgive. — For saa vidt Talen er om private, der paa denne Maade unddrage Bibliothekerne deres Skrifter, kunde det

synes at have nogen Betænkelighed saaledes at overlade til dem selv at afgjøre, hvad der skal være offentlig Ejendom, og hvad ikke. Jeg tror dog ikke, at man behøver at gjøre sig stor Bekymring i saa Henseende. I Regelen ønsker en Forfatter selv saa megen Offentlighed som mulig for sine Skrifter, og man kan være temmelig sikker paa, at naar han i et enkelt Tilfælde ikke vil have sit Arbejde fremlagt for Publikum, egner det sig heller ikke dertil. Og under alle Omstændigheder mener jeg, at det vilde være overmaade vanskeligt, for ikke at sige umuligt, i en Lovparagraf eller ved en Ændring i Anordn. af 20de Januar 1832 at bestemme Grænsen imellem, hvad der skulde afgives til de offentlige Bibliotheker, og hvad ikke, paa en saadan Maade, at Tvivltilfælde ikke kunde opstaa. Men jeg anser heller ikke nogen ny Lovgivning paa dette Omraade eller overhovedet nogen Forandring i de bestaaende Forhold for nødvendig. Hvis en yderst sjælden Gang — som i nærværende Tilfælde — en Konflikt opstaar, maa den kunne løses ved mindelig Overenskomst eller ad administrativ Vej, og i det hele og store ville Bibliothekerne sikkert staa sig ved ganske rolig at lade den Praxis gjælde, som nu alt i saa mange Aar har bestaaet med Hensyn til Bogtrykkernes Aflevering. Thi man maa endelig ikke tro, at denne Praxis berører Bibliothekerne alt, hvad der trykkes til mere privat Brug. Tværtimod tør det paastaas, at de allerfleste Tryksager af denne Art afgives til Bibliothekerne, fordi de paagjældende Skrifter, om end bestemte for en snævrere Kreds, dog ikke ere af et Indhold, som *behøver* at unddrages Offentligheden. Jeg skal her blot minde om de Masser af Beretninger, Love og Regnskaber fra alle Slags Foreninger, Banker m. m., som aarlig indsendes til Bibliothekerne, og som Overbibliothekar Bruun selv i sit Indlæg henleder Opmærksomheden paa. Ja selv af Skrifter, der udtrykkelig paa Titelbladet ere betegnede som »trykte som Manuskript«, afgives de allerfleste til Bibliothekerne, fordi Meningen med disse Ord i Regelen ikke er den, at Bøgerne ikke maa læses af enhver, men kun, at de ikke maa gjøres til Gjenstand for *offentlig* Omtale og Kritik. Det er, kort sagt, i Virkeligheden kun et temmelig forsvindende Antal Bøger, der ved den bestaaende Afleverings-Praxis unddrages Bibliothekerne, og selv om de allerfleste af disse gjælder det, at de, naar nogen Tid er gaaet, ville komme i Bibliothekets Eje enten ved Gaveoverdragelse eller ved Kjøb ad antikvarisk Vej.

Det andet Spørgsmaal, der skulde besvares i denne Sag, var dette: Ere de offentlige Bibliotheker forpligtede til paa Forfatterens Forlangende at tilbagelevere Tryksager, der ere udleverede disse fra Bogtrykkerne uden noget som helst Forbehold? For saa vidt der er Tale om den egentlig juridiske Forpligtelse maa jeg naturligvis erklære mig for væsentlig inkompetent til at besvare Spørgsmaalet. Dog kan jeg ikke undlade at udtale, at for min Retsbevidsthed stiller Sagen sig saaledes, at da Anordningerne af 1821 og 1832 efter deres Ordlyd ikke undtage noget Skrift fra Aflevering (fraregnet de før omtalte Kataloger m. m.), kunne Bibliothekerne heller ikke være *juridisk* forpligtede til at tilbagelevere noget Skrift, som af Bogtrykkeren er afgivet til dem i Henhold til hine Anordninger. Da imidlertid, som jeg i det foregaaende har søgt at vise, Anordningernes Ordlyd hverken stemmer med Nutidens Krav eller med dens Praxis, synes der saa

meget mere i Sager af denne Art ved Siden af den juridiske Forpligtelse ogsaa at kunne blive Tale om en *moralsk* Forpligtelse. Og naar dette anerkjendes, maa vistnok det fremsatte Spørgsmaal i det mindste tildels faa en hermed stemmende Besvarelse, saaledes som det særlig tydeligt forekommer mig at fremgaa netop af den foreliggende Jørgensenske Sag. Som det er udtalt af Rigsarkivar Jørgensen i hans Skrivelse og yderligere bekræftet af Bogtrykker Lydiche i en Samtale med mig, havde Rigsarkivaren udtrykkelig paalagt Bogtrykkerfirmaet Nielsen & Lydiche ikke at aflevere hans »Slægtbog« til Bibliothekerne. Ved en Fejltagelse fra Firmaets Side, foranlediget ved den ene Indehaver, Niensens, Død, blev Skriftet alligevel afleveret. Spørgsmaalet bliver da, om Bibliothekerne skulle benytte sig af den vitterlig stedfundne Fejltagelse til at beholde et Skrift, som de ifølge den gjældende Praxis ellers ikke vilde være komne i Besiddelse af. For min umiddelbare Følelse stillede det sig saaledes, at jeg ikke burde benytte mig af Fejltagelsen, og saa meget mindre, da Skriftet virkelig var af afgjort privat og personligt Indhold og ikke bestemt til at læses af andre end Forfatterens nærmeste Familie. Med andre Ord: det forekom mig, at den moralske Forpligtelse her var stærkere end den juridiske, og som Følge heraf leverede jeg Skriftet tilbage. Hvor vidt jeg har handlet rigtigt heri, tilkommer det ikke mig selv at afgjøre. Jeg kan godt forstaa, at andre kunne have en anden Opfattelse af Sagen og være tilbøjelige til at holde fast paa den juridiske Ret. Men i det hele skulde jeg dog være tilbøjelig til at mene, at i Sager som disse, hvor, som oftere nævnt, Praxis forlængst har faaet en ikke ringe Betydning ved Siden af Lovbestemmelsernes Ordlyd, skal man ikke altfor stærkt hænge sig i denne, men tage Hensyn til samtlige foreliggende Omstændigheder.

— Den i forrige Aarsberetning (Aarvog 1893—94 S. 527—28) bebudede Indretning af et brandfast Rum til Opbevaring af Bibliothekets Haandskrifter og andre uerstættelige Sager blev sat i Værk i Sommerferien 1895, idet to af Indgangene til de forhenværende Læsestuer i Stueetagen bleve tilmurede og den tredie forsynet med Jerndøre, medens Gulvet, for saa vidt det ikke allerede var underbygget med Hvælvinger, sikredes ved Opførelsen af en Mur i Kjælderen og ved Afbrydelse af Forbindelsen mellem dets og det øvrige Bibliotheks Bjelkelag. Efter at de paagjældende Arbejder vare tilendbragte, blev hele Haandskriftsamlingen, de danske Palæotyper, og endnu nogle andre meget sjældne Skrifter indflyttede i det omtalte Rum. — Ogsaa til Forebyggelse af Fugtigheden i Bibliotheket (se Aarvog 1893—94 S. 528) blev der truffet nogle Foranstaltninger, hvis Formaalstjenlighed det dog maa være Fremtiden forbeholdt at vise, idet der blev anbragt en Glasdør mellem Vestibulen i Stueetagen og den egentlige Bogsal, foruden at der i den anden Ende af denne blev anbragt en Dør ind til det tidligere Manuskriftrum.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for *Finansaaret* 1894—95) indgaves under 14de Maj 1895 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der af Cand. mag. Bartholin i Finansaarets Løb skrevet 5177 Sedler, hørende til Afdelingerne Nationaløkonomi; Oceanografi, Verdens-

omsejlinger, arktiske og antarktiske Rejser; Portugals, Spaniens, Italiens, Schweiz's og Frankrigs Historie i 8^{ve}; Portugals, Spaniens, Nord- og Mellemitaliens Historie i 4to; samt Atlasser, Portugals og Spaniens Historie i Fol^o. Desuden afsluttede Assistenterne Dr. D. Andersen og Cand. mag. O. S. Jensen i Aarets Løb en af dem (væsentlig i Sommereftermiddags-Timerne) udarbejdet alfabetisk Seddelkatalog over Afdelingerne: Almindelig Sprogvidenskab og orientalsk Filologi, hvorefter de tog fat paa Udarbejdelsen af en lignende Katalog over Afdelingen: Klassisk Filologi. Ogsaa paa den alfabetiske Seddelkatalog over Bibliothekets Samling af udenlandske Disputatser arbejdedes der videre af Bibliothekets eget Personale. — I Fagkatalogen indførtes i Finansaaret 1894—95 — af Cand. mag. Bartholin — 6370 Titler foruden dem, der af Bibliothekets eget Personale indførtes i de allerede færdige Afdelinger. Ordningen af Fagkatalogen foretoges af Underbibliothekarerne Fridericia og Gjellerup samt af mig. De Afdelinger, der i det nævnte Tidsrum gjordes færdige, ere: Slutningen af Homiletik; desuden Kateketik, Hymnologi, Andagtslitteratur, Sjælesorg og Menighedspleje, Bibelhistorie og Kirkehistorie i Almindelighed; dansk, norsk og svensk Liturgik; Geografi i Almindelighed, almindelige Rejsebeskrivelser, Ethnografi og Anthropogeografi.

Da den paa Finansloven for 1893—94 foreløbig paa 3 Aar givne Bevilling paa 1900 Kr. om Aaret til Bibliothekets Katalogarbejder udløb med Finansaaret 1895—96, anmodede jeg under 24de Maj 1895 Konsistorium om at virke hen til, at en lignende Bevilling — ogsaa denne Gang foreløbig paa 3 Aar — maatte blive given paa Finansloven for 1896—97. — Ved Ministeriets Skrivelse af 21de Marts 1895 meddeltes der Underbibliothekar, Dr. Fridericia Orlov fra hans Embede med Tilladelse til at foretage en Rejse til Udlandet i Tiden fra 1ste April til 22de August.

2. Den botaniske Have 1895.

(Professor, Dr. Eug. Warming.)

A. *Haven i snævrere Forstand.*

Foruden de sædvanlige Ren- og Vedligeholdelsesarbejder ere følgende Arbejder udførte i Aaret 1895.

1. Frilandsanlægget. De forskjellige Kvarterer og Grupperne til de fleraarige Planter ere vintergravede, samt efterplantede, hvor Planterne vare udgaaede. Den ene Del af Kvarteret til de toaarige og en Trediedel af det til etaarige Planter er reolet. Det biologiske Kvarter er forøget med 5 nye Grupper, og til Planterne heri er anskaffet 163 Porcellæns-etiketter paa Jernstativer. Paa en Del af Stenhøjen paa Skraaningen øst for Væxthusene er der paalagt god Jord, og Stenene ere omsatte.

I Rosenbuskettet paa den sydligste af de 2 Høje ere de gamle Buske borttagne, Jorden tildels reolet og forbedret ved Paafyldning af vegetabilsk Jord, og ny tiltrukne Rosenarter ere plantede. Planteskolens Planter ere omplantede.

Jordstykket langs med Stakittet mellem den polytekniske Lærestanstalt og det kemiske Laboratorium, som forrige Aar blev planeret og belagt med Muldjord, er iaar reolet, tilplantet med forskjellige Arter af *Populus* og *Salix* og tilsaaet med Græs. Af Observatoriehøjens nordlige Side er den midterste Del, der var reolet og planeret forrige Aar, iaar sat iorden og tilsaaet med Græs; en større Gruppe er tilplantet med *Abies balsamifera*. Den øvrige Del af Nordsiden hen imod Voldgaden er i Løbet af Sommeren og Efteraaret dels gravet, dels reolet; de fleraarige Ukrudsplanters underjordiske Dele (Følfoed, Paderokke og Tidsler) ere udsamlede saa godt som muligt.

Alle Gange ere jævned og eftergrusede.

For at skjule Jord- og Affaldsbunkerne fra Gaden opsattes en Skærm af Bølgeblik mellem Væxthusene og Stakittet langs med Østerfarimagsgade.

Hovedvandhanen fra Gaden til Museet og Portnerboligen er fornyet, tillige med et Stykke af Vandrørene til Portnerboligen.

For at Vandstanden i Søen ikke skulde blive for høj, har det været nødvendigt at benytte Dampumpen 138 Gange i 884 Timer, hvoraf der i 528 Timer maatte fyres under Dampkjedlerne særligt for dette Øjemed.

2. Væxthusene. Planternes Renholdelse, Omplantning m. m. er udført som sædvanligt. Orchideerne, der ikke have villet trives godt i de to Huse, som de hidtil have haft, ere flyttede over i Væxthuset Nr. 14, hvor Luften bedre kan holdes fugtig. Planterne, der hidtil have staaet i dette Hus, flyttedes til Nr. 7 og 7 a; i den sidstnævnte Afdeling blev Midtstilladset, der var raadent, borttaget, og paa dets Plads indrettedes et Bed, hvori Planterne frit udplantedes. Stenhøjen med Bregner i Nr. 8 er omlagt og beplantet paany.

Af større Planter er *Cycas circinalis* mas. omplantet i en firkantet Kasse med Jernstel, 10 i runde Ballier og 6 i mindre, firkantede Kasser.

Livistona olivæformis blomstrede første Gang og staaer nu med modne Frugter.

Luftgivningsapparaterne ere eftersete og reparerede. Foruden at alle Haner paa Varmeapparatet ere slebne, Rør og Pakninger eftersete og fornyede, hvor det var fornødent, er i Nr. 6 (Akvariet) den ene Række 4" Rør, der ikke benyttedes, borttagen og 2" Damprøret fornyet; ligeledes er en Del af 2"-Damprøret i Nr. 7 og 7 a, 36" af 1"-Damprøret i Nr. 5, 32" af 1"-Damprøret mellem Nr. 4 og 6, samt 12 Stkr. 1/2"-Damphaner og Spjeldet med Karm under Kjedel Nr. 1 fornyede. Alle Glastagene paa Væxthusene ere eftersete og kittede.

3. Bygninger. Foruden det almindelige Eftersyn paa Tag og Fag ere følgende Arbejder udførte: Stakittet langs med Gothersgade og Østerfarimagsgade er malet. Asfalten ved Hovedindgangen og paa Perronen er repareret. I Kjælderrummene under Væxthusene er lagt Betongulv. Ved Opmuring af Skillerum fraskiltes her et brandfrit Snedkerværksted i Stedet for det gamle, paa Væxthusenes Bagside, der var brandfarligt; i Loftet (Perronen) blev indlagt et større Jernvindue for at skaffe tilstrækkeligt Lys for Snedkeren, og ved en Kjedel, hvori Vandet opvarmes ved Damp fra Kjedlerne til Varmeapparatet, erholdes den fornødne Varme. Alle Kjælder-

rummene, Fyrkjælderer og Gjennemkjørselen ere hvidtøede. Plankeværket omkring Gaarden ved Gartnerboligen er repareret og malet; Brolægningen i Gaarden, der var undergravet af Rotter, blev istandsat dels ved at nedgrave Skifersten langs med Kanten og dels ved at sætte nogle Sten i Cement. Gaarden ved Undergartnerboligen blev istandsat. Loftet og Gimsen i en Stue i Gartnerboligen, der var meget brøstfældig, blev fornyet og Værelset malet.

Museet. Gulvene i 5 Arbejdsværelser, Trappen op til, samt Gulvet paa Balkonen ere ferniserede. Hovedtrappen er malet. $8\frac{1}{2}$ Fag Forsatsvinduer ere anskaffede til Spiritus- og Tørsamlingens Værelser (Nr. 4 og 14).

Laboratoriet. I 2 af Kvistværelserne indlagdes Vand, og 4 bleve oliemalede. I Professorboligerne oliemaledes nogle Værelser. Nogle Gasledninger ændredes.

Kakkelovnene i alle Bygningerne ere eftersete og istandsatte.

4. Frø og Plantebytning. Fra 53 botaniske Haver og 18 Private er modtaget 1797 Portioner Frø, hvoraf en Del ere saaede under bestemt Navn. Af de øvrige ere 734 saaede under ubestemt Nummer, medens en Del er udskudt som Dubletter eller ubetydelige Arter. Der er endvidere modtaget 176 levende Planter fra 2 botaniske Haver (Dresden og Pavia) og 23 private Gartnere og Havevenner. Giverne vare: Hs. Kgl. Højhed Kronprinsen; Medhjælper Bonfils; Cand. mag. F. Børgesen; Hr. Cockayne paa Ny Zeeland; Direktør Correvon i Genève; Professor Elfving, Helsingfors; Grosserer Eriksen; Fiskerikonsulent A. Feddersen; Slotsgartner Frederiksen; Havebrugskandidat Thorv. Friedrichsen i Britisk Columbia; Handelsgartner L. Frisenette; Havebrugskandidat O. Hansen, St. Croix; Assistent Th. Holm i Washington; Gartner Holmberg-Fahle; Professor Lagerheim i Tromsø; Professor Joh. Lange; Cand. mag. Jon. Lange; Kammererare Lindberg i Stockholm; Direktør Løfgren i Brasilien; Seminarielærer H. Mortensen; Baron F. Müller i Melbourne; Handelsgartner Nielsen i Hørsholm; Klosterlæge Nielsen i Vemmetofte; Direktør Nyeland, Vilvorde; Gartner Olsen fra Haveselskabet; Gartner Olsen fra zoologisk Have; Cand. mag. Ostenfeld Hansen; Slotsgartner Paludan; Dr. phil. V. A. Poulsen; Professor C. V. Prytz; Cand. mag. Raunkiær; Overretssagfører E. Schjøttz; Fru Schøler; Professor Seidel i Dresden; Gartner Stenberg; Kommunelæge Stockfleth; Handelsgartner O. Trier; Gartner F. Ulriksen fra Alnarp; Fru Vogelsang og Professor Warming.

Fra Haven er afgivet 222 Planter, 47 Arter Stiklinger og 4733 Portioner Frø til 75 botaniske Haver, 43 Landbrugsskoler, Seminarier, Studerende og private Gartnere og Havevenner.

Foruden Materiale til Universitetslærernes Forelæsninger og Examinere, samt til den polytekniske og den farmaceutiske Lærestalts Botanikundervisning er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 1002 Portioner til 72 Skoler (deraf 19 Kommuneskoler med 50 Lærere), 9 Kursus og 8 Manuduktører. Desuden er der afgivet afskaarne Planter til Skolelærerexaminerne i Aarhus, Kjøbenhavn og Odense.

5. Forsøgshaven. Cand. mag. Hj. Jensen har fortsat Forsøgene med forskellige Gjødningers Virkning paa Kjøkkenurter.

6. Adgangskort ere udstedte til 24 Manuduktører og 15 Studerende tildels med Adgang til Væxthusene, Mosen og Stenhøjene. Til Skoler ere 8 Kort og til at male i Haven og Væxthusene 13 Kort udstedte. Af Betalingskort er solgt 1 Familiekort (Nr. 34). Adgangskort til Haven ere af Bibliothekaren udstedte til 32 Botanikere og Botanofiler, 34 Studiosi magisterii, 164 Stud. med., 96 Stud. pharm., 5 Stud. polyt., 21 Lærere, 17 Lærerinder, 50 Lærerindeelever, 22 Landbohøjskoleelever, 34 Seminarieelever, 33 Privatister, 8 Haveelskere, 1 Kunstner samt til Universitetets Embedsmænd.

7) Plantebestemmelsesarbejder. Assistenten ved disse, Cand. mag. Raunkjær har i det forløbne Aar foretaget 205 Plantebestemmelser, dels af Planter fra Væxthusene, dels af Frilandsplanter, samt desuden revideret Studiekvarteret, det biologiske Kvarter, det danske Kvarter, delvis tillige det et- og toaarige Kvarter. Har desuden bistaaet ved Tilvejebringelsen af det biologiske Kvarter og da navnlig udarbejdet Etiketterne til Planterne i dette Kvarter. Til fremtidig Hjælp ved Plantebestemmelsesarbejdet paa-begyndtes i 1894 Tilvejebringelsen af et særegent Haveherbarium; Arbejdet hermed er fortsat dels ved Indsamling og Tørring af Planter fra Haven og Væxthusene, dels ved af Museets Herbarium at udtage Exemplarer af tidligere i Haven indsamlede Planter.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: I Generalherbariet er Bestemmelsen af den sidste Halvdel af Cruciferernes Familie (86 Slægter) fuldført; endvidere har Museumsinspektør Kiærskou bestemt en Del nye Pteridophyta og Myrtaceæ samt revideret Havens Bregne-Katalog. Bestemmelser ere foretagne hist og her af Assistent Raunkjær og Professor Warming, den sidste navnlig vestindiske og sydamerikanske Planter. I det arktiske Herbarium ere de i de sidste Aar indkomne Karplanter, samlede af Adjunkt Traustedt, Pastor Sørensen, Cand. polyt. A. Jessen og Stud. mag. Ostenfeld Hansen, blevne bestemte af Dr. Kolderup Rosenvinge. Endvidere ere de af Cand. mag. Hartz i Østgrønland samlede Havalger for Størstedelen blevne bestemte af samme. Stud. mag. Helgi Jónsson har bestemt Størstedelen af de af ham i Øst-Island samlede Planter; Lichenerne bestemtes af Pastor Deichmann Branth. Færøiske Samlinger gjorde af Cand. mag. Børgesen, Stud. mag. Ostenfeld Hansen og Læge Kissmeyer bestemtes af de to førstnævnte og af flere andre (Deichmann Branth, Rostrup, C. Jensen). Dr. Hagen fra Trondhjem arbejdede flere Uger i Museet og bestemte en Del norske og danske Mosser. I det danske Herbarium ere Bestemmelserne af Cruciferæ blevne reviderede af Museumsinspektør Kiærskou.

Konservatorarbejder: I Generalherbariet er Ordningen af Svampene fortsat ved Cand. mag. Raunkjær. Familierne Leguminosæ (sidste Halvdel), Linaceæ, Loasaceæ, Loranthaceæ, Lythraceæ, Magnoliaceæ, Malpighiaceæ,

Malvaceæ, Acanthaceæ, Apocynaceæ, Asclepiadaceæ, Bignoniaceæ, Boraginaceæ, Calyceraceæ, Campanulaceæ, Caprifoliaceæ, Columellaceæ og Compositæ (Størstedelen) ere blevne gennemgaaede saaledes, at Arterne indenfor hver Slægt ere ordnede alfabetisk og hver Art forsynet med et foreløbigt Omslag. De extraordinært bevilgede Midler ere navnlig benyttede til Ordningen af Havens Mosherbarier. Hepaticæ ere ordnede paa samme Maade som de nævnte Blomsterplanter og forsynede med endelige Omslag; en stor Mængde nyt Materiale er interkaleret. De Glaziouske Hepaticæ ere sammenlignede med Protokollerne og indførte i disse, for saa vidt det ikke allerede var gjort. I Thomas Jensens Mos-Herbarium ere Slægterne ordnede alfabetisk. Interkalation saa vel af nyt som af udlaant og tilbagesendt Materiale er foretaget. I det danske Herbarium ere Hepaticæ ordnede og bragte i endelige Artsomslag; en Mængde nyt Materiale er interkaleret og Dubletter ere udtagne. Musci frondosi ere ordnede og lagte artvis i Omslag indenfor Slægterne, hvoraf ere færdige A—D. Dubletter ere udtagne og en meget stor Mængde nyt Materiale er interkaleret. Cruciferæ ere bragte i endelig Orden og alt nyt Materiale interkaleret samt Dubletter udtagne af Museumsinspektøren. Dr. Kolderup Rosenvinge har i Algeherbariet indlemmet en Samling australske Havalger (fra Professor Agardh). I det arktiske Herbarium er sket samme Omordning som i Generalherbariet ifjor. Ordning og Interkalation af østgrønlandske Svampe og Lichener er foretaget og for de førstnævntes Vedkommende fuldendt. Endvidere ere islandske Mosser, Svampe og Lichener interkalerede. De magasinerede Planter ere gennemgaaede saaledes, at de ere sondrede i ubestemte og bestemte, hvilke sidste ere fremlagte til Opklæbning; 8374 Herbarieplanter ere præparerede i Aarets Løb.

En ganske overordentlig stor Mængde Planter, nemlig 9 Slægter og 50 Familier (mest tropisk-amerikansk Materiale) ere udtagne og præparerede til Udlaan og sendte til forskjellige for Størstedelen udenlandske Botanikere. Dette har været et saa betydeligt Arbejde, at det i 451 Timer har lagt Beslag paa hele Museets Arbejdskraft.

b. Tørsamlingen.

Konservatorarbejder: De af Dr. V. A. Poulsen paa Java samlede Frugter, Frø og Vedprøver ere interkalerede. De grønlandske Vedprøver ere blevne ordnede og etiketterede.

c. Spiritussamlingen.

Bestemmelsesarbejder. En hel Del fra det tropiske Amerika stammende Præparater ere bestemte af Professor Warming.

Konservatorarbejder. De af Dr. V. A. Poulsen paa Java samlede Præparater ere interkalerede. I Rørglassamlingen, som opbevares i Skuffer, er paabegyndt en Omordning efter samme Plan som i Herbarierne. Denne Omordning, samtidig med Interkalation af nyt Materiale, er fuldendt for Kryptogamernes, Monokotyledonernes og Sympetalernes Vedkommende.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Udlaan har fundet Sted til følgende 28 udenlandske Botanikere: Dr. Böckeler i Varel (Oldenburg), Professor Cogniaux i Verviers, Dr. Dahlstedt i Stockholm, Dr. Taubert i Berlin, Professor Urban i Berlin, Professor Schinz i Zürich, Dr. Malm i Stockholm, Dr. Gürke i Berlin, Dr. Barth i Genève, Professor C. de Candolle i Genève, Dr. Loesener i Berlin, Professor Schweinfurth i Berlin, Professor Hackel i St. Pölten, Dr. Knoblauch i Tübingen, Dr. J. Vesque i Paris (Planterne ere efter hans Død tilbagesendte), Dr. Keller i Winterthur, Dr. Zahlbruckner i Wien, Professor van Tieghem i Paris, Professor Chodat i Genève, Læge J. Hagen i Trondhjem, Dr. Brotherus i Helsingfors, Dr. Raimann i Wien, Dr. Dammer i Berlin, Dr. Lundstrøm i Ultuna, Professor Radelkofer i München, Professor Engler i Berlin, Dr. Heimerl i Wien og til Dr. Koehne i Berlin, samt til 5 indenlandske Botanikere. De af Dr. Mez laante Bromeliacæ ere sendte tilbage. Museet har været besøgt af Professor Luerssen fra Königsberg, der i omtrent 8 Dage studerede Museets arktiske Former af Equisetum arvense, og af Læge J. Hagen fra Trondhjem, der i over en Maaned studerede Museets norske Mosser. Endvidere har Museet havt Besøg af Dr. H. Schenck fra Bonn, Professor Cornu fra Paris, Dr. Briosi fra Pavia, og 2 danske udenbys Botanikere. Stud. mag. H. Jónsson har under Vejledning af Dr. Kolderup Rosenvinge studeret Algerne i Museets Herbarier, og Stud. mag. Ostenfeld Hansen har studeret Havfanerogamerne m. m. (199 Gange har Museets Samlinger været besøgte og benyttede af Studerende).

3. Udsending af Gaver fra Museet.

Dubletter ere sendte til følgende: Til A. Bennett i Croydon (35 islandske Fanerogamer, samlede af Stefánsson og Jónsson), til Major Th. Reinhold i Itzehoe (26 grønlandske Havalger), til Berliner-Museet (4 Liebmannske Arter af Maytenus), til Hr. Th. Holm i Washington (Spiritus-exemplarer af Monotropa hirsuta fra Danmark), til Professor Cohn i Breslau (store Exemplarer af arktiske Havalger til Udstilling i Breslauer-Museet), til Hr. Hj. Møller i Lund (106 arktiske Bryophyta) og til Professor Schinz i Zürich (206 brasilianske Melastomaceer og 106 grønlandske Karplanter).

4. Museets Forøgelser.

Museet har i Aarets Løb modtaget adskillige Forøgelser, af hvilke særligt fremhæves omtrent 500 Herbarieplanter, Frugter, Vedprøver og Spirituspræparater af Planter fra Java, samlede af Dr. V. A. Poulsen; 237 Planter fra Newfoundland fra Harvard University i Cambridge; 311 Fanerogamer og Bryofyter fra Dr. Kihlmann i Helsingfors; 552 Præparater af danske Ferskvandsalger fra Privatier Boysen; 74 færingske Karplanter og Svampe, samlede af Stud. mag. Ostenfeld Hansen paa Ingolf-Expeditionen; 90 amerikanske Havalger fra Dr. Frank Collins i Malden i Nordamerika; 62 Havalger fra Professor Agardh i Lund; 73 Arter fra botanisk Forening; 60 islandske Fanerogamer fra Stud. mag. Pjetursson; 108 dyrkede Karplanter fra Professor J. Lange; 22 Arter og Varieteter i 40 Exemplarer af Potamogeton fra fhv. Apotheker Baagøe i Næstved; Plankton fra jydsk ferske Vande

ved Stud. mag. Kölpin Ravn; 121 Blomsterplanter fra Canada fra Professor Macoun i Ottawa; 133 fortrinsvis Karplanter fra British Columbia og Spokane i Staten Washington fra Gartner Thorvald Friedrichsen; en Samling Lichen-Fotografier fra Pastor Deichmann Branth; 355 Mosser, Alger m. m. fra Cand. Hjalmar Møller i Lund, og 85 Karplanter fra Novaja Semlja, samlede af Otto Ekstam i Stockholm. Endvidere ere modtagne Gaver fra Dr. N. L. Steenstrup, Professor Flahault i Montpellier, Justitsraad Juul, A. Bennett i Croydon, Landbohøjskolen, Cand. mag. Raunkiær, Dr. Kolderup Rosenvinge, Konservator Gundel, Stud. polyt. Galten, Brygger Schiøtz i Odense, Cand. mag. Hartz, Cand. mag. Hj. Jensen, Inspektør Levinsen, Lærer R. Rasmussen, Kammerherreinde Oxholm, Dr. V. A. Poulsen, Docent Rützou, Professor Ferd. Mueller i Melbourne, Hr. Chr. Leoville, Professor Eug. Warming, Lærer Severin Petersen, Professor Urban i Berlin, Pastor Sørensen i Egedesminde, Major Reinbold i Itzehoe, Viceinspektør Ottesen, Læge J. Hagen i Trondhjem, botanisk Gartner Friederichsen, Dr. Lagerheim i Tromsø, Lektor Dr. Rostrup, Cand. mag. Børgesen, Kommunalæge Stockfleth, Museumsinspektør Kiærskou, Hr. J. Fischer i Klakring, Adjunkt Stefánsson, Cand. pharm. K. Friederichsen, Cand. mag. Bøving Petersen, Stud. mag. M. Pedersen og Stud. mag. Ostenfeld Hansen. Kjøbte ere: Linton, Murray et Rogers: Set of Rubi Fasc. IV. 1895; Rabenhorst: Fungi europæi. Edit. nov., Series II, Cent 40 og 41; Jakob Eriksson: Fungi parasitici Scandinavici exs. Fasc. IX—X. Endelig er Museets Haandbibliothek blevet forøget med Lief. 112—127 af Engler u. Prantl: Die natürl. Pflanzenfamilien.

C. Bibliotheket.

Bibliotheket har været aabent i 129 Dage; Læsestuen har været besøgt af 784 Personer; Udlaan har fundet Sted til 775 Personer, som laante 1615 Værker i 1850 Bind. Desuden er Bibliotheket som sædvanlig daglig, 3 Gange om Ugen, blevet benyttet af Museets Funktionærer og ved Forelæsninger i Museets Auditorium.

Bibliotheket har modtaget 84 Tidsskrifter, hvoraf 25 ere Gaver samt 229 andre Værker (33 Fortsættelser), hvoraf 120 ere Gaver. Giverne vare: Universitetet, Zoologisk Museum, Videnskabernes Selskab, Carlsberg-Laboratoriets Bestyrelse, Meteorologisk Institut, Botanisk Forening og Naturhistorisk Forening i København, Redaktionerne af Dansk Havebrugs-Tidende, Gartnertidende og Ugeskrift for Landmænd, Lunds Universitets-Bibliothek, Akademie der Wissenschaften i München, Hofmuseet i Wien, Koloniministeriet i Paris, den botaniske Have i St. Petersburg, De forenede Staters Department of Agriculture og Smithsonian Institution i Washington, State Experiment Station, Agricultural College i Missouri (S. M. Pracy, director), University of California, Department of Botany, Museo Nacional i Montevideo; Professor Agardh i Lund, Apotheker Baagøe i Næstved, Bakteriolog J. C. Bay i Jowa, Stud. polyt. Bonde, Cand. mag. Børgesen, Cand. mag. O. Dahl i Christiania, Mr. W. Fawcett, Direktør for den botan. Have paa Jamaica, Professor Grønlund, Professor Em. Chr. Hansen, Stud. mag. Ostenfeld Hansen, Cand. mag. N. Hartz, Hr. Th. Holm i Washington, Exam. polyt. M. C. Holst, Apotheker C. Jensen i Hvalsø, Stud. mag. H. Jónsson, Assistent A. Klöcker,

Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Professor Joh. Lange, Professor R. Pedersen, Assistent F. K. Ravn, Lektor E. Rostrup, Assistent H. Schönning, Real-skolelærer Stefánsson i Mødruvellir, Dr. K. O. E. Stenström i Stockholm, Mr. W. T. Swingle assist. botanist ved Kansas Exper. Station, Professor Warming, Stud. mag. F. Weis, Professor N. Wille i Christiania, Cand. polyt. E. Østrup. — 178 Bind og Hefter ere blevne indbundne eller stift heftede.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 8 Billeder, som ere skænkede af Apotheker Boysen, Professor Joh. Lange og Professor Warming.

Under Bibliothekaren, Dr. Kolderup Rosenvinges Fraværelse paa Undersøgelsesrejser i de danske Farvande har Cand. mag. Raunkjær vikarieret for ham.

Museumsinspektøren har fortsat sine Katalogiserings-Arbejder af Bibliotheket; Katalog er skrevet over Kategorierne: Botaniske Haver; Floraer over alle Verdensdele; Monografierne af Alger fra A—J. Endvidere er Ordningen af Arkivet paabegyndt.

Fotografisamling. Professor Warming har i Løbet af dette og de foregaaende Aar tilvejebragt en stor Samling Fotografier, dels Vegetationsbilleder, dels Habitusbilleder af enkelte Planter; men den er endnu ikke ordnet paa hensigtsmæssig Maade. Den er grundlagt dels ved Gaver fra Professor Warming (af Billeder fra Danmark, Grønland, Vestindien, Sydamerika, Tyrol, Tyskland og andre Lande), dels ved Gaver fra andre, navnlig: Professor Flahault i Montpellier (Pyrenæerne, Sydfrankrig), Cand. mag. F. Børgesen (Billeder fra Færøerne, Vestindien), Marinelæge Thulstrup (Grønland), Dr. Th. Thoroddsen (Island), Statsgeolog, Dr. Steenstrup (nordligste Jylland), Professor C. V. Prytz (Danmark), Th. Holm i Washington, og Stud. mag. F. Kölpin Ravn (Danmark).

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

Herom gjælder det samme som forrige Aar.

E. Videnskabelige Arbejder og Publikationer.

De i forrige Aar omtalte Arbejder af Cand. mag. Børgesen og Lektor Rostrup ere publicerede. Stud. mag. Hartz publicerede Arbejder over Østgrønlands Planter og Plantevæxt, Inspektør E. Østrup over Østgrønlands Diatomeer, og Pastor Deichmann Branth over Lichenerne (alt trykt i »Meddelelser om Grønland, XVIII«).

Endvidere er der blevet trykt: af Professor Lange i »Botanisk Tidsskrift«: Udvalg af de i Universitetets botaniske Have dyrkede Arter; af Stud. mag. A. Didrichsen: Om Tornene hos *Hura crepitans* (efter Museets Materiale udarbejdet i Anatomisk Laboratorium, trykt i »Botan. Tidsskrift«); af Zahlbruckner: *Lobeliaceæ Brasilienses* (i »Videnskabelige Meddelelser«); af Stud. mag. Helgi Jónsson to Afhandlinger om Øst-Islands Vegetation (tildels udarbejdet i Anatomisk Laboratorium), og et Tillæg til Islands Kryptogamflora ved Professor Chr. Grønlund paa Grundlag af Museets nyeste Forøgelser og andre Samlinger.

Dr. Kolderup Rosenvinge har fortsat og iaar afsluttet sine med offentlig Understøttelse foretagne Undersøgelser over Plantevæxten i de danske Have, mest ved Fiskeriinspektionsfartøjet »Hauch«, i Østersøen,

Kattegat og Skagerak. Han har endvidere fuldentt et Tillæg til Grønlands Flora paa Grundlag af de i de seneste Aar til Museet indkomne Indsamlinger af Karplanter, og han har fortsat, men ikke afsluttet Bearbejdelsen af de af Hartz i Østgrønland samlede Havalger.

F. Anden videnskabelig Virksomhed, knyttet til Haven eller dens Funktionærer.

Det oprindelig til Biologisk Station knyttede marine botaniske Sommerkursus for naturhistoriske Studerende afholdtes i Frederikshavn fra den 15de Juli til den 3die August 1895 under Ledelse af Dr. L. Kolderup Rosenvinge. Deltagerne vare: Edm. Andersen, Bøggild, Jónsson, C. Levinson, M. M. Lund, Weis, alle Stud. mag. — Over 70 Algearters Bygning studeredes foruden de pelagisk forekommende Diatomeer og Peridineer. De Studerende deltog daglig i kortere eller længere Ekursioner, deriblandt en til Hirtsholmene, hvorved de fik Lejlighed til at iagttage Planterne i Naturen.

G. Personlige Forhold, Haven vedkommende.

Cand. mag. A. Mentz vikarierede som Assistent ved Museet i November og December Maaned for Cand. mag. Børgesen, medens denne var fraværende paa en Rejse til Vestindien.

3. Det zoologiske Museum 1895.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Lütken.)

I. Bestyreren har særlig været beskæftiget, naar hans øvrige Embedsgjerning tillod det, med Forarbejderne til det ichthyologiske Afsnit af den paatænkte »Conspectus faunæ Groenlandicæ« samt med Bestemmelse af det af Ingolf-Expeditionen hjembragte ichthyologiske Materiale, som iøvrigt først vil komme til Omtale i næste Beretning. Foruden til den daglige Bogføring o. s. v. er Viceinspektørens (Assistentens) Museumstid mest brugt til: 1) Indordning af en større Mængde Skeletter af Pattedyr og Fugle, i løse Knogler, tildels udtagne af Museets Magasin af Raaskeletter; 2) Gjennemgang af Heste-Knoglerne i Lunds Samling fra de brasilianske Huler; 3) Gjennemgang af det meste af Museets store Samling af grønlandske Fugleskind som Grundlag for et Arbejde om Grønlands Fugle (jfr. ovenfor); 4) tildels i Museumstiden, men mest privat, er gennemgaaet flere store Samlinger af Knogler fra danske Kjøkkenmøddinger fra Stenalderen, skænkede Museet fra Nationalmuseet. (Ligeledes er for Museet paa Koldinghus bestemt en Samling Knogler, opmudrede i Kolding Fjord, hvoraf zoologisk Museum har faaet et af de vigtigste Stykker, et Tindingben af Svartsiden). Cand. mag. Adolph Jensen har været travlt beskæftiget med Revisionen af store Afdelinger af Museets betydelige, dels opstillede, dels magasinerede Slangesamling, og Stud. mag. K. Andersen med Revisionen af enkelte Dele af Fuglesamlingen.

I *Pattedyrsamlingen* er opstillet 10 for det meste større Pattedyr, blandt hvilke kan udhæves to Bjørnearter (*Ursus ornatus* og *americanus*),

Hovedet af en afrikansk Elefant (*Elephas africanus*), en manschurisk Hjort (*Cervus v. Elaphurus davidianus*), en amerikansk Bison-Oxe (*Bos v. Bison americanus*), en Alpaka (*Auchenia lama var. paco*), et Mankefaar (*Ovis tragelaphus*), en gammel Han-Orangutan (*Simia v. Pithecus satyrus*) og et Marsvin (*Phocæna communis*). I den danske Pattedyrsamling en sjællandsk Husmaar (*Martes foina*). I Spiritus er opstillet 4 sjældnere Gnavern (*Hyrax syriacus*, *Lophuromys afer*, *Mus barbarus* og *Aulacodus swinderianus*).

Af *Pattedyrskeletter* er der opstillet 5, de fleste af sjældnere eller anseligere Dyr (*Cervus davidianus*, *Moschus moschiferus*, *Ovibos moschatus*-Kalv fra Østgrønland, *Capra hircus* fra Sydafrika, *Trichys lipura* fra Borneo). Af *Pattedyrkranier* er Samlingen forøget med 31, af hvilke kan fremhæves 3 Bjørne-Arter (*Ursus tibetanus*, *americanus* og *ornatus*), 4 sjældnere Sæl-Arter (*Monachus albiventer*, *Lobodon carcinophagus*, *Ogmorhinus leptonyx* og *Otaria jubata*), flere Aber (*Simia satyrus*, *Lichanotus indri*), *Otocyon megalotis*, *Bison americanus*, *Cervus sika*, *Manatus americanus*, *Equus tæniopus* samt et Par store Rensdyrtakker og to Par Gazelle-Horn. Ialt i Pattedyrsamlingen 54 for Størstedelen meget anselige og i videnskabelig Henseende værdifulde Stykker.

Den *almindelige Fuglesamling* er forøget med 8 udstoppede Fugle (deriblandt *Phasianus Wallichii* Han og Hun, en Bastard-Fasan af *Ph. pictus* og *amherstiae*, *Phasianus Reevesii*) samt 2 Reder af Skrædderfugle; den *faunistiske Samling* ligeledes med 8 Stykker (deriblandt *Somateria dispar*, *Clangula albeola* og nogle Fugleunger); ialt 18 Stykker.

I *Krybdyr- og Paddesamlingen* er opstillet 3 udstoppede Krokodiler og 2 større Skeletter af indiske Paddeformer, i Glas med Spiritus 6 Krybdyr og Padder fra Paraguay, to anselige Skildpadde-Arter (*Chrysemys* og *Macroclermys*) samt 82 Slinger af Gruppen *Colubridæ aglyphæ*. (I dette Tal er dog ikke indbefattet de alt tidligere opstillede, nu gjenopstillede Slinger; af den tidligere opstillede Slangesamling er paa den anden Side adskillige Exemplarer nedlagte i Glas i Supplementsamlingen, alle etiketterede saavel de enkelte Stykker som Glassene, hvori de ere fordelte slægts- og artsvis). Ialt 93 Stykker.

I den *almindelige Fiskesamling* er der opstillet 164 Stykker, med faa Undtagelser alle hørende til Karpfiskenes (*Cyprinoidernes*) store Familie; i den *danske Fiskesamling* 66 Stykker, de fleste ligeledes Karpfiske (i disse Talopgivelser er som sædvanlig ikke medregnet de tidligere opstillede Stykker eller de i Supplementsamlingen anbragte Stykker, deres og Glassenes Etikettering osv.). Udenfor denne Gruppe bl. a. en *Brama Raji* (saakaldet Hav-Brasen) og *Cyclopflyndere* af *Slette* og *Slethvar*. Skeletsamlingen er forøget med 20 i Glaskasser — for at beskytte dem mod Slid og Støv — opstillede præparerede Skeletter, paa 1 nær alle af *Sparoidernes* (Havbrase-ernes) og *Sciænoïdernes* (Umberfiskenes) Familier. Udstoppede ere først den vældige kaliforniske Brugde (*Selachus maximus*), som der kun skaffedes Plads til ved at ophænge den i Loftet af Værelset Nr. 12, en stor svensk Malle (*Silurus glanis*), 2 Rokker, 5 større danske Fiske (*Lax*, *Ørred*, *Lange*, *Sildehaj*). I den palæontologiske Underafdeling en devonisk formentlig Rundmund (*Palæospondylus*). Ialt 160 Stykker.

Den hele Suite af Gjenstande af alle Hvirveldyrklasser, som er opstillet i Afdelingen i Aarets Løb bliver da — bortset fra de ikke udstillede Fiske og Krybdyr, der ere ordnede og anbragte i Supplementsamlingen, de talrige i Skuffer nedlagte osteologiske Præparater af Fiske og Fugle o. s. v. — saaledes 428 Stykker, deriblandt ikke faa anseelige Exemplarer.

II. Af Gaver er modtaget:

Fra Zoologisk Have 20 i Haven døde Pattedyr: *Cynocephalus anubis*, *Bison americanus*, *Ursus americanus*, *Capra hircus* var. *pygm.*, *Petrogale penicillata*, *Procyon cancrivorus*, *Cervus virginianus* pull., *Macacus sinicus* pull., juv. & ad., *Cercocebus albigena*, *Macacus erythræus*, *Myodes lemmus* 6 Stykker, *Canis azaræ*, *Eriodes arachnoides*. 44 Fugle: *Cacatua roseicapilla*, *Estrela melpoda*, *Amadina guttata*, *Chloëbia gouldiæ*, *Platycercus zonarius*, *Phaps chalcoptera*, *Conurus patagonus*, *Lophortyx californica*, *Chloophaga magellanica*, *Turtur senegalensis*, *Peristera afra*, *Chamæslia trochila*, *Zosteroppe capensis* 3 Stykker, *Estrela phoenicotis*, *Ædemosyne modesta*, *Spermophila gutturalis*, *Emberiza aureola*, *Grus leucogeranus*, *Syrnium uralense*, *Curæus aterrimus*, *Eudynamis orientalis*, *Starnoenas cyanocephala*, *Pastor roseus*, *Ocydromus earli*, *Lagopus mutus*, *Aprosmictus cyanopygius*, *Chrysotis æstiva*, *Phaps picata*, *Munia* sp., *Coturnix australis*, *Cygnus atratus*, *Geopelia striata*, *Molobrus bonariensis*, *Ploceus baya*, *Dendrocitta rufa*, *Pitylus chrysopeplus* 2 Stykker, *Geopelia cuneata*, *Lamprocolius chalybeus*, *Picus martius*, *Palæornis rosa*, *Athene noctua*. Adskillige Krybdyr, Padder og Fiske, mest af almindeligere Arter; særlig er at nævne *Salvator rufescens* og en Del indiske Slangere. Fra Nationalmuseet en stor Samling Knogler fra danske Kjøkkenmøddinger fra Stenalderen, fra Havnø, Ærtebølle, Signalbakken og Ørum Aa, blandt andet Knogler af *Tetrao urogallus*, *Alca impennis*, *Pelecanus crispus*, *Felis lynx*, af ældste Race af tamme Svin og af Oxe o. s. v. Fra Kommissionen for Ledelsen af geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland en stor Samling Knogler udgravede i og ved Nordbo-Ruinerne i Julianehaabs Distrikt af Premierlieutenant D. Bruun, deriblandt Knogler af Hest, Ged, Faar, Oxe.

Gaver ere endvidere modtagne fra: Frk. Begtrup (flere nordamerikanske Padder), Hr. E. Kruse (en Spurv med misdannet Næb), O. Høyer (*Psittacula passerina*), Nationalmuseet (Knogler fra eskimoiske Bopladser i Østgrønland), Kandidat Saraaw (*Mus decumanus* fra Strynø og *Arvicola amphibius* fra Langeland), Adjunkt Steenberg (*Motella cimbria* fra Horsens), Oberstinde Thestrup (nogle Smaafugle), Konsul Havsteen (Hovedskal af islandsk firehornet Væder og nogle Skind af islandske Fugle, deriblandt *Tadorna casarca* og *Larus canus*), J. Jørgensen (*Circus cyaneus* fra Langeland), Herredsfuldmægtig Grooss (et jordfundet Horn af *Cervus elaphus*), Fisker Willumsen (*Rhombus lævis*, *Kyklop*), Arkitekt Hagerup (en Unge af *Acredula caudata*), H. P. Johansen (et mosefundet Bækken af Hest), Hr. Gundel (*Pleuronectes limanda*, *Kyklop*), Hr. Jessen (nogle Fiske og Padder fra Britisk Guyana), Assistent R. Olsen (nogle Fugleunger o. s. v.), Hr. N. S. Dahl (Dverg-Æg af Struds), Skolebestyrer Berthelsen (en jordfunden Hvalhvirvel fra Grenaa), Hofjægermester E. v. Eckermann (en

stor *Silurus glanis* fra Sverrig), J. Collin (Dele af et jordfundet Hesteskelet), Lieutenant Drewsen (Skind af *Euphraetus minutus* og nogle Krybdyr fra Argentina), Læge R. Blom (*Vipera russellii*), Redaktør Deichmann (en hvidgul *Talpa europæa*), Trafikassistent V. Wiese (nogle Smaafugle foruden Dununger og Æg af *Hemipodius nigricollis*), Hr. Hammarstrand (to Hoveder af Næshornsfugle, Skind af *Semnopithecus nasica* og Orangutan, *Pithecus satyrus*), Missionær Løventhal (to Reder af *Orthotemus sutorius*), Dr. Fløystrup (nogle Smaafugle), Fisker J. Møller (*Petromyzon fluviatilis*), Justitsraad Juel (*Quelea sangvinirostris*), Dr. Jungersen fra Ingolf-Rejsen (nogle Fugleunger og nogle Dele af Bardehvaler), Konservator Hamburger (Hoved af *Mustela erminea* med 7 øvre Fortænder), Fabrikant E. Meyer (Pander med Horn af Rensdyr og Gazeller), Cand. pharm. Faber (*Fratercula arctica* fra Vejle), Hr. Klitgaard (*Brama raji* fra Blokhus), Prinsesse Marie (*Phasianus reevesii* og Bastard af *Ph. pictus* og *amherstiae*), Ingeniør Schönau (en Del Fiske o. s. v. fra Kina), Pastor Sørensen (nogle Fiske, Fugle o. s. v. fra Egedesminde), Dr. O. Helms (13 grønlandske Fugleskind, deriblandt *Porzana carolina*), Professor Collett (*Falco gyrfalco*), Cand. mag. Sæmundsson (nogle islandske Fiske), Dr. Joh. Petersen (en *Gobius ruthensparri* fra Limfjorden), Etatsraadinde Wain (en *Coccothraustes vulgaris*), Museet paa Koldinghus (Tindingben af *Phoca groenlandica* fra Koldingfjord).

Af de Fugle, der indsendtes fra Fyrene, bleve 59 benyttede paa Museet.

Ved *Kjøb* er tilvejebragt: 7 sjældnere Pattedyr (fra Schlüter: *Capromys prehensilis*, *Ctenodactylus massoni*, *Ursus ornatus*, *Hyrax syriacus* o. s. v.), Hovedskal af en Væder, et Par sjældne Pattedyr (fra Frank: *Aulacodus swinderianus*, *Lophuromys afer* etc.), en *Phocæna communis* fra Frederikshavn, Hovedhud og Skelet af *Elephas africanus*, Skind af *Selachus maximus*, nogle Slinger fra St. Catharina, Hovedskaller o. s. v. af nogle Sæler fra Sydhavet (*Otaria*, *Ogmorhinus*, *Lobodon*), en stor *Molva vulgaris* (Lange) fra Danmark, nogle Padder og Krybdyr fra Paraguay, en *Palæospondylus gunni* (devonisk), en *Sterna anglica*, en *Lamna cornubica* fra Kattegat, *Gadus pollachius*, *Raja batis*, 30 nyhollandske Fugleskind, en *Macrolemmys temminckii*, en *Husmaar* (*Martes foina*) fra Sjælland, Luffer af *Balænoptera rostrata* fra Lodbjerg, en Krokodil-Unge fra Sydamerika.

III. De fra Afdelingen udgaaede videnskabelige Arbejder ere Viceinspektør Wings ornithologiske Aarsberetning for 1894 samt 2det Halvbind af 2det Bind af »E Museo Lundii«, indeholdende to med Plancher udstyrede Afhandlinger af Hr. Winge om de ved Lagoa Santa nu og i Fortiden levende Aber og Rovdyr.

IV. Af Adgangskort til Afdelingen til Studerende, Lærere og Lærerinder, Kunstnere o. s. v. er der uddelt 110. Paa de offentlige Dage har Museet været besøgt af 86563 Personer. De af »Studentersamfundets Museumsudvalg« arrangerede Søndagskursus ere fortsatte paa samme Maade som i forrige Aar.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Inspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Inspektør, Dr. Meinert).

Ved Bevilling paa Finansloven 1895—96 fik Afdelingen en Sum af henvend 700 Kr. til Anskaffelse af et stort Opstillingsskab i Værelse Nr. 32 i Stedet for det hidtil havde, mindre Pilleskab, ligesom ogsaa til Ombygning og Forstørrelse af to gamle Skabe.

Med Hensyn til Arbejdet i Afdelingen maa dernæst bemærkes, at denne har maattet undvære i de 4 Maaneder Maj til August sin videnskabelige Medhjælper, Dr. H. J. Hansens Assistance, medens han var borte paa Ingolf-Expeditionen, og at ogsaa efter Hjemkomsten Dr. Hansen næsten udelukkende har været beskæftiget med den vanskelige og meget tidsfordrende Sortering og foreløbige Bestemmelse af det indsamlede Materiale. Under »Gaver og Forøgelse« vil der blive givet en kort, foreløbig Udsigt over Expeditionens i 1895 indvundne Udbytte, for saa vidt det vedkommer Afdelingen.

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Præpareringen og Opstillingen af Billernes Orden er fortsat: Familierne Staphylinidæ (afsluttet), Silphidæ, Trichopterygidæ, Scaphiidæ, Histridæ, Phalacridæ og Nitidulidæ (begyndt) (11 Skuffer — Løvendal). 2) Den delvise Bestemmelse, Sammenordningen og den foreløbige Opstilling af Billerne er fortsat med Gruppen Cassidinæ af Familien Chrysomelidæ (7 Skuffer — Schlick). 3) De grønlandske Insekter bearbejdede: Biller, Fluere og Hvepse (Kandidat Lundbeck), Collembola og Mallophaga (Bestyreren).

B. Den danske Samling. 1) Opstillingen af Staphylinernes Familie er fortsat med Omaliner og Aleochariner (8 Skuffer — Løvendal). 2) Drewsens og Museets Samlinger af Smaahvepse (Braconidæ) ere sammenarbejdede, bestemte til Slægt og tildels til Art (Schlick).

II. Edderkopperne.

A. Generalsamlingen. 1) De grønlandske Edderkopper ere bearbejdede og Halvparten bestemt til Art (Dr. W. Sørensen). 2) Bestemt Pycnogoniderne fra Premierlieutenant Ryders østgrønlandske Expedition (Dr. H. J. Hansen).

B. Den danske Samling. Opstillingen og Bestemmelsen af de danske Retitelarier er begyndt (Dr. W. Sørensen).

III. Krebsdyrene.

Generalsamlingen. Fortsat og afsluttet Bestemmelsen af de højere Krebsdyr fra Premierlieutenant Ryders østgrønlandske Expedition.

Af *Gaver og Forøgelse* fremhæves: 1) Afdelingens betydeligste Tilvæxt har uden Sammenligning det rige Udbytte fra Ingolf-Expeditionens første Togt (1895) været; det har næsten udelukkende bestaaet af Hav-Krebsdyr og Pycnogonider, og følgende foreløbige Udsigt kan allerede nu gives: Af Pycnogonider c. 18 Arter, af hvilke ikke faa nye for Afdelingen,

særlig kan fremhæves 3 Exemplarer af en kæmpemæssig Collossendeis. Af Krebsdyr er der efter et Overslag henimod 400 Arter, hvoraf en meget stor Del ere nye for Afdelingen og vistnok over 50 nye for Videnskaben. Af Dekapoderne (36 Arter) kan særlig fremhæves Pentacheles (en for Afdelingen ny Familie), Glyptocrangon (ny Slægt for Afdelingen), Lithodes Agassizii og et Par Dybvandsarter af Munidopsis. Af Mysider kan fremhæves Gnathophausia (for Afdelingen ny Hovedslægt af Dybvandsformer) og Eucopia. Dernæst et stort Materiale af Tanaider, en Række Cumaceer, talrige Isopoder (blandt hvilke adskillige nye, saaledes endogsaa en ny Familieform), endelig selvfølgelig et meget stort Antal af Amphipoder. Af Smaakrebs kan anføres talrige Ostracoder (alle nye for Afdelingen) og en Mængde parasitiske Copepoder, blandt hvilke ikke faa nye Former. 2) Af den Samling Dyr, som skænkedes Museet af Hr. Schönau, Ingeniør i Store Nordiske Telegrafsekskab, og af ham var indsamlet i de østasiatiske Farvande, fik Afdelingen som sin Part en Del mindre Arter af Dekapoder, nogle Isopoder og temmelig mange Amphipoder. 3) Overtelegrafist Hampen fra Østsibirien skænket 2 Kasser med tørrede Insekter, fortrinsvis Biller, ialt 206 Arter. 4) Plantagebestyrer Jessen fra Essequeibo i engelsk Guyana foræret en Samling Insekter, Edderkopper og Krebsdyr. 5) Hr. Delin, i Valparaiso, sendt 80 Arter af Biller i 400 Exemplarer. 6) Kammerjunker v. Hedemann foræret Smaasommerfugle fra Vestindien, 28 Arter i 38 Stykker. 7) Toldassistent Holstebro en mindre Samling Insekter fra Øvre Guinea. 8) Dr. Mynster en Samling Insekter fra Argentina indsamlede af Hr. Drewsen. 9) Grosserer Andersen solgt en større Samling Insekter (Sommerfugle) og en smuk Samling Biller fra Madeira. 10) Hr. Sæmundson foræret en Del Krebsdyr, navnlig Caliginer fra Island. 11) Dr. Bergsøe en Del Oldenborrelarver med deres mægtige Parasiter af Traadorme (Mermis). 12) Kandidat Schlick forskellige Billelarver, deraf flere hørende til Slægter nye for Afdelingen. 13) Stud. mag. S. Jensen afgivet forskellige Billelarver, af hvilke navnlig den længe eftersøgte, højst interessante Noterus-Larve maa fremhæves. 14) Dr. Boas den meget interessante Larve til *Dascillus cervinus*, ny for Afdelingen. 15) Professor Valery Mayet i Montpellier sendt den meget savnede Larve til *Eunectes sticticus* (fra Tunis). 16) Ingeniør Engelhart foræret en stor Del Billelarver, indsamlede af ham i Omegnen af London. 17) Reitter i Mødling solgt 6 Billelarver og 10 Insektgnav. 18) Mindre Gaver ere modtagne af forskellige Zoologer og Samlere: Sparekassedirektør O. Jacobsen, Skolebestyrer Jørgensen, Cand. pharm. Klöcker, Cand. mag. Wesenberg Lund, Stud. mag. A. Ditlevsen, Hr. Fagerstrøm og Frk. Eline Begtrup.

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen iaar staaet i Forbindelse med The Rev. R. Stebbing, til hvem der er sendt forskellige Amphipoder til Bearbejdelse; med Professor Kraepelin i Hamborg, som har bearbejdet vore Telyphoner; med Dr. Fauvel i Caen, som gjentagne Gange har faaet Oplysninger angaaende Fabriciske Arter, hvortil Typerne ere her i Museet; med Dr. Jordan ved Tring-Musseet i England i lignende Spørgsmaal om Sommerfugle.

Som Publikation, støttende sig paa Afdelingens Samlinger, kan nævnes

Dr. H. J. Hansen: Pycnogonider og Malakostrake Krebsdyr (fra Premierlieutenant Ryders Expedition til Østgrønland).

De Moltkeske Afdelinger.

I.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor Dr. Lütken.)

Beretningen om dennes Benyttelse, Tilvæxt og Tilstand i det hele maa af forskjellige Grunde blive mere end sædvanlig kortfattet, da der ikke er foregaaet noget, som afviger væsentlig fra det sædvanlige. Apparatet er paa sædvanlig Maade benyttet af Professor zoologiæ til hans elementære Forelæsninger over Zoologien og til hans mere specielle Forelæsninger og Demonstrationer over et mere begrænset Æmne (Krebsdyrene) for de temmelig talrige naturhistoriske Studerende (24 i sidste Halvaar). Fremdeles til de i begge Halvaar paa sædvanlig Vis afholdte Øvelser og Vejledning af de yngre medicinske og naturhistoriske Studerende i 6 ugentlige Timer ved Docent, Dr. Jungersen og Cand. mag. Adolph Jensen. Ogsaa i de 9 ugentlige Timer, da Samlingen staar aaben for viderekomne naturhistoriske Studerende, har Kandidat Jensen været tilstede for at yde dem den Vejledning, som maatte ønskes. Endvidere er Apparatet benyttet til de af Dr. Jungersen afholdte Foredrag for og Examiner af de polytekniske Studerende; selvfølgelig ogsaa til alle de Examiner, som have fundet Sted i Aarets Løb, de stedfundne Magisterkonferenser, til den almindelige Forberedelsesexamen o. s. v. Lokalerne ere desuden benyttede i begge Halvaar af Docent, Dr. Bergh til hans embryologisk-histologiske Øvelser og Forelæsninger.

Den væsentligste Forøgelse af Præparater hidrører fra de af Overlæge Gad i Løbet af en Aarrække tilvejebragte og opbevarede Samlinger af Parasiter af Dyr og Mennesker. Da det var Bestyreren bekjendt, at Dr. Gad under sin praktiske Virksomhed havde tilvejebragt en saadan Samling, som paa mange Maader kunde komme Undervisningen i Læren om Snyltilivet tilgode, henvendte han sig til Enkefru Gad med Forespørgsel, om ikke en saadan Anvendelse af Dr. Gads efterladte Præparater vilde finde hendes Bifald. Forslaget blev modtaget med den største Velvillie, og Studiesamlingen blev derved suppleret med ikke faa, meget kjærkomne Stykker, bortset fra dem, der fandtes passende at kunne finde Plads i andre Afdelinger af Museet. Desuden er Studiesamlingen forøget ved kjærkomne Gaver fra andre Videnskabsmænd (Dr. Jungersen, Cand. mag. Posselt, Cand. mag. Adolph Jensen, Cand. mag. Wesenberg Lund, Konsul Krebs, Fabrikant Meyer o. s. v.), og enkelte Stykker ere blevne overførte fra Hovedsamlingen til Supplering af det Materiale, der dagligt maa benyttes, særligt af de naturhistoriske Studerende. Enkelte Forelæsningstegninger ere udførte af Cand. mag. Jensen, andre skænkede af Cand. mag. Wesenberg Lund.

De opstillede Præparater ere forøgede med ialt c. 110 Stykker, fordelte paa følgende Maade over de forskjellige Klasser: til Pattedyrene 5, Kryb-

dyrene og Padderne 5, Fiskene 34, Insekterne 9, Edderkopper og Tusindben 7, Krebsdyr 24, Ormene 17, Bløddyr 3, Svampe og andre lavere Dyr 6. Af disse Stykker hidrørte 18 fra den ovenfor omtalte Gave fra Enkefru Gad. Løvrigt er Konservatorens Tid for Størstedelen gaaet til at fremtage og atter hensætte de fornødne Præparater til de ret talrige naturhistoriske Studerende, reparere stedfundne Beskadigelser o. s. v.

Desværre var det ikke muligt iaar at arrangere noget Kursus for en mindre Kreds af naturhistoriske Studerende paa den biologiske Havstation og med de til dennes Benyttelse bevilgede Midler, da den ene af Lærerne (Dr. Jungersen) var fraværende med Ingolf-Expeditjonen, og den anden (Dr. Bergh) forhindret ved Rejse i Udlandet. (At Bevillingen blev benyttet til et af Dr. Kolderup Rosenvinge ledet algologisk Kursus, vedkommer ikke denne Beretning).

Om de i Aarets Løb afholdte Kursus i Embryologi og Histologi har Docent, Dr. Bergh meddelt følgende:

»I første Semester holdt jeg daglig Øvelser i Embryologi og Histologi for videregaaende og afsluttede mine Forelæsninger over almindelig Embryologi. I andet Semester har jeg holdt Dissektionsøvelser, nærmest for Begyndere, samt histologiske og embryologiske Øvelser for videregaaende. Trods Lokalets overordentlige Knaphed have i hvert Semester c. 5 Laboranter deltaget i de sidste Øvelser, og der er blevet undersøgt i histologisk Retning Dyreformer, hørende til de forskjelligste Grupper: Pattedyr, Amfibier, Insekter, Orme, Infusionsdyr o. s. v.«.

Af litterære Hjælpemidler ere anskaffet: Braun: Die thierischen Parasiten des Menschen (ny Udgave), Zittel: Handbuch der Palæontologie (den mindre Udgave) og Judeich & Nitsekens Lehrbuch der Forstinsektenkunde (2 Bind).

II.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Inspektør Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. Fra Miss Jelly har Afdelingen modtaget 45 Arter af Polyzoer fra Sydafrika, Ny Zeeland og Australien. Blandt disse findes 3 Repræsentanter for de i Nutidens Have sparsomt optrædende Selenaria (Lunulites)-Former. Af Naturaliehandler Gundel er kjøbt et Antal af de i Museet hidtil ikke repræsenterede Polyzoer fra Silurformationen, overvejende fra Wenlock Limestone i England og fra Nordamerika. Deri findes Repræsentanter for Slægterne Tentaculites, Monticulipora, Coenites, Ceramopora, Favositella, Fenestella, Alveolites og Archimedes. Museets Polyzosamling er yderligere bleven forøget ved, at Bestyreren har gennemgaaet Konkyliesamlingen og deraf udtaget de med saadanne Overtræk forsynede Stykker. Dampskibskaptajn Ørsted har gjentagne Gange indsendt Udbyttet fra de af ham i Nordsøen foretagne Kabelundersøgelser, bestaaende overvejende af Hydraider, Bryzoer og Søpunge. Fra Smithsonian Institution har Museet modtaget som Gave et Antal Dybhavs-Holothurier fra Vestkysten af Centralamerika og Mexiko samt fra Galopagosøerne. Deriblandt findes Repræsentanter for Slægterne Pelagothuria, Pannychia, Benthodytes,

Deima, Peniagone og Sphærothuria. Hr. Schönau, Ingeniør i det store nordiske Telegrafelskabs Tjeneste, har foræret Museet en anselig Samling af lavere Dyr, Resultatet af Kabelundersøgelser langs Kinas Østkyst. Den største Forøgelse Afdelingen har modtaget i mange Aar er Udbyttet af det i Sommer med »Ingolf« foretagne Togt til Danmarks- og Davisstrædet. Endskjønt Udbyttet af disse Dybhavsundersøgelser, som forhaabentlig ville blive fortsatte til næste Sommer, endnu ikke er gjort til Gjenstand for en nærmere Undersøgelse, kan det dog allerede nu siges, at disse Samlinger for alle Dyreafdelingers Vedkomme udfylde store Huller i vor Kundskab til disse Farvandes Dyreliv og i vort Museums Studiemateriale. — Mindre Bidrag skyldes Professor Bergsøe (et Antal Exemplarer af *Mermis nigrescens* i Oldenborrelarver), Enkefru Gad (nogle Indvoldsorme), Dr. Kolderup Rosenvinge (nogle Polyzoer og Hydroider fra det nordlige Kattegat), Cand. mag. Mortensen (nogle Glas med Smaagopler, Larver af forskellige Havdyr samt andre Smaadyr fra biologisk Stations Planktonundersøgelser), Cand. mag. Wesenberg Lund (danske Exemplarer af *Cordylophora lacustris*).

Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyrereren har fortsat sit Arbejde med de danske Kridtpolyzoer, af hvilke over 200 Arter ere bestemte eller karakteriserede, deriblandt 83 nye. Assistenten, Cand. mag. H. Posselt har i Aarets Løb udført følgende Arbejder: Resten af de danske Land- og Ferskvandsmollusker (tørre Unionider og hele Spiritussamlingen) er bragt i orden med Bestemmelse, Omordning og Ometikettering; ogsaa forskellige subfossile Bløddyrskaller ere bragte i orden og bestemte. Ingolf-Expeditionens Mollusker ere udpillede og foreløbig ordnede. Revisionen af Løliginiderne er fortsat og bragt til ende og denne Afdeling er nu i fuldstændig Orden. En lignende Revision er paabegyndt for Sepiernes Vedkommende med Indordning af det nye Materiale fra Middelhavet (Dr. Hansen) og Østasien (Suenson og Schönau).

Assistentens lille Arbejde »Østgrønlandske Mollusker«, trykt i Meddelelser om Grønland XIX, 1895, er baseret paa Afdelingens Materiale.

4. Det mineralogiske Museum 1895.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

Aaret 1895 har for det mineralogiske Museums Vedkommende ligesom de to nærmest foregaaende Aar været optaget af de med Museets Flytning og Opstillingen af de mange tidligere henpakkede Samlinger forbundne Arbejder. Disse Arbejder førtes i Aarets Løb saa vidt frem, at ved Aarets Slutning Museets mineralogiske Hovedafdeling og den palæontologiske Hovedafdeling kunde gjøres offentlig tilgængelige. Derimod har det kun i ringe Grad været muligt at underkaste Dele af Samlingerne nogen mere indgaaende Bearbejdelse.

I. Samlingernes Flytning.

Ved Aarets Begyndelse henstod i Universitetsbygningernes Lofts- og Kjælderrum endnu henimod en Trediedel af Museets Samlinger, hvis Flyt-

ning ikke havde kunnet paabegyndes, før det tidligere flyttede var bragt nogenlunde paa Plads. Flytningen af de saaledes resterende Samlinger udførtes i Marts og April, saa at ved Slutningen af den sidstnævnte Maaned alle Samlingerne og alt Inventaret var indflyttet i den nye Bygning. I Sommerens Løb opstilledes og istandsattes Størstedelen af Museets ældre Inventar af Skuffedarier, som i den nye Bygning finde Anvendelse dels i Arbejdsværelserne, dels i Lofts- og Kjælderrum, medens de til Samlingernes Udstilling bestemte Rum, saaledes som anført i tidligere Aarsberetninger, for Størstedelen have erholdt nyt Inventar.

II. Samlingernes Opstilling.

A. *Mineralsamlingen.* I Mineralsalenes elleve Montrer var allerede i Løbet af det foregaaende Aar Hovedsamlingen af Mineraler i det væsentlige opstillet; i Løbet af 1895 er Opstillingen fuldendt, idet samtidig Antallet af udstillede Stykker er forøget med c. 500. Endvidere er Museets Samling af Meteoriter bleven opstillet her. Det samlede Antal Stykker, som nu er udstillet i Mineralsalenes Montrer, udgjør 2671. Ved Siden af denne efter Groths Mineralsystem ordnede Samling i Montrerne er der i Mineralsalenes 14 Vægskabe bleven opstillet en særlig Samling til Belysning af den Maade, hvorpaa Mineralerne optræde i Naturen; Forekomst- og Dannelsesmaade ere her lagte til Grund for Ordningen. Denne Samling (f. T. 450 Stykker) vil dog først gennem fremtidige Nyerhvervelser kunne blive nogenlunde fuldstændig. Ordningen af Mineraldoubletterne, som anbringes i Bygningens Loftsetage, er bleven paabegyndt.

B. Af *Bjergartsamlingen* og C. af *Samlingerne fra Island og Grønland* er den ifjor paabegyndte Ordning bleven fortsat, dog kun i en mindre Del af Aaret, da det syntes hensigtsmæssigst at fremskynde Ordningen af de øvrige Samlinger.

D. *Den almindelige palæontologiske Samling.* Opstillingen af denne er i Aarets Løb bleven fuldendt. De udstillede Stykker — ialt 2524 — ere anbragte i sex Montrer og otte Vægskabe.

E. *Den danske Samling.* Den omfangsrige Samling af danske Bjergarter og Forsteninger er i 1895 bleven helt anbragt i Skuffedarier; Udtagelsen af vigtigere Stykker til Opstilling i Montrer er paabegyndt, og for enkelte Dele af Samlingen (Bornholms Kridttidsdannelser, Skrivekridt, Faxekalk, Kildekalk) er Opstillingen fuldendt. — Endelig er i Aarets Løb en Række af meget store Stykker, som ikke kunde finde Plads i Udstillings-salene, bleven opstillet i Forhallen og paa Hovedtrappen.

III. Andre udførte Arbejder.

A. *Forandringer ved enkelte Lokaler i Bygningen.* I Aarsberetningen for 1893 er der gjort Rede for den ved Indflytningen fastsatte Anvendelse af den nye Museumsbygningens forskellige Lokaler. Heri er der i 1895 foretaget nogle mindre Ændringer, dels for at fjerne enkelte Ulemper, som fremtraadte efter Indflytningen, dels som Følge af, at Bestyrelsen for »Danmarks geologiske Undersøgelse« er bleven adskilt fra Museumsbestyrelsen, hvad der har nødvendiggjort visse Ændringer med Hensyn til de tidligere i

Fællesskab benyttede Arbejdslokaler. I Bygningens første Etage er et mindre, tidligere ubenyttet Rum ved Siden af Auditoriet indrettet til Brug ved de Studerendes Øvelser, og det tidligere til Opbevaring af Instrumenter og Krystalmodeller bestemte Rum er indrettet til Garderobe for Forelæsningsstilhørere, da Knagerækken i Auditoriet var aldeles utilstrækkelig til dette Brug. Tillige er her anbragt en Vask til Brug for de Studerende. I Stueetagen er det tidligere til Stenartsamling bestemte Rum blevet delt i to, hvoraf det inderste anvendes til Bibliothek og Kortsamling, det nærmest Trappen til Forværelse og Læseværelse. Bestyrerværelset er ved en lille Korridor blevet sat i Forbindelse med Forværelset og Goniometerværelset, og Museets første Assistent har faaet Arbejdsværelse ved Siden af Korridoren og Bestyrerværelset. Det tidligere til Arbejdsværelse bestemte Rum ved Siden af den store Museumssal for Samlingerne fra Danmark har maattet tages med i Brug til Opbevaringen af disse Samlinger, hvis Anbringelse desuden har lagt Beslag paa en betydelig Plads i Kjælderen. I sidstnævnte Etage ere de under Bestyreren og den første Assistent's Arbejdsværelser liggende Rum blevne forsynede med Vask og Luftudsugning, og der vil her blive indrettet kemisk Laboratorium til Brug for Museets Funktionærer og Studerende, saaledes at Danmarks geologiske Undersøgelse kan afbenytte det tidligere Fælleslaboratorium. — I Forbindelse med disse Arbejder er Bogsamlingen omordnet alfabetisk, og en Revision af Bogkatalogen paabegyndt.

B. *Studiesamlingerne* vare dels paa Grund af deres Alder, dels paa Grund af de nylig indførte Ændringer i den polytekniske Lærestalts Undervisningsplan ikke længere tidssvarende, og det har derfor været nødvendigt at paabegynde Dannelsen af nye Samlinger for de Studerende, hvilket Arbejde imidlertid vil strække sig over flere Aar. I 1895 er en til det nuværende Kursus i Mineralogi for Fabrikingeniører svarende Studiesamling bleven færdig sammenstillet, tildels ved Hjælp af nyanskaffet Materiale, tildels ved Hjælp af Museets Dubletter, og Dannelsen af en til det geologiske Kursus for Polyteknikere svarende Samling er bleven paabegyndt.

C. Samlingen af skriftlige Oplysninger og Jordprøver fra *Brøndboringer* i Danmark er i Aarets Løb bleven betydelig forøget, og de ny tilkomne Boringer tillige med en Del af de ældre foreliggende ere blevne gennemgaaede og ordnede geografisk efter Generalstabens Danmarkskort i 1 : 100000.

D. Af *videnskabelige* Arbejder paa Grundlag af Museets Samlinger er i Aarets Løb udkommet: B. Lundgren, Anmærkninger om några Juraforsil från Kap Stewart i Ost-Grønland. Cand. mag. J. P. J. Ravn har undersøgt det af ham til Museet indsamlede Materiale af Kildekalk fra Vintremøllerne.

E. *Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.* Til Brug for Statens etaarige Lærerkursus er sammenstillet og afgivet en Samling af de vigtigere Mineraler, Bjergarter og danske Jordarter og Forsteninger. Endvidere er afgivet i Bytte for modtagne eller lovede Tilsendelser forskellige Mineraler til Dr. Krantz i Bonn og til Dr. Eger i Wien, en Samling Mineraler fra Julianehaab til Museum d'histoire naturelle i Paris og en Samling Bjergartprøver fra Ivigtut til Grosserer Anker i Frederikshald.

IV. *Museets Forøgelser.*

Til *Mineralsamlingen* er erhvervet a) ved Gaver: Dioptas fra Kongo (fra M. Vieux, Paris), Svovlkis og andre Mineraler fra Elba (fra Fru Becher), Dopplerit fra Schweiz (fra Dr. Steenstrup); b) ved Kjøb eller Bytte: 42 Stykker Mineraler (fra Dr. Krantz i Bonn, C. F. Pech i Berlin, Dr. Eger i Wien, A. Baldou i Genève).

Til *Bjergartsamlingen* er modtaget som Gaver en Samling Bjergarter fra Kola og fra Finland (fra Dr. Ramsay, Helsingfors), en Samling Bjergarter fra Kina (fra Ingeniør Schönau, Shanghai) og Prøver af fransk Kalksten og deraf fremstillet kunstig Marmor (fra Kaptain Mollerup).

Den *islandske og grønlandske Samling* har modtaget som Gaver: en Samling Ler og Plantelevninger fra Illøgastadir, Island (fra Kandidat Stefansson gennem Botanisk Museum), en større Samling grønlandske Planteforsteninger (fra Botanisk Museum) samt to større Blokke fra Ivigtut (fra Ingeniør Smith).

Den *palæontologiske Samling* har modtaget a) ved Gaver: en Samling Tertiærforsteninger fra Bouches du Rhône (fra M. Caziot, Nîmes), en større Samling af oligocene Planteforsteninger fra Tyskland og af liassiske Planteforsteninger fra Skaane (fra Botanisk Museum), skaanske Kridtforsteninger (fra Lic. Grönwall, Lund), Glimmerler-Forsteninger fra Gram (fra Teglværksbestyrer Ewald, Gram), Koralkalk-Forsteninger fra St. Croix (fra Bestyrer Dahl, St. Croix); b) ved Indsamling: forskellige Forsteninger fra det østlige Skaane og fra Annetorp; c) ved Kjøb og Bytte: forskellige Forsteninger (fra Dr. Krantz).

Den *danske Samling* har modtaget a) ved Gaver: en større Samling pleistocene Jordarter og deraf udsortede Planterester m. v. fra Frihavnen, Vestre Kirkegaard, Valby, Hveen, Lomma og Annetorp (fra Kommunelærer Rosenkjær), en større Samling Boreprøver (fra Ingeniør Knudsen, Odense), endvidere forskellige Forsteninger, Stenarter o. a. fra Stud. mag. Bøggild, Distriktslæge Dreyer, Kaptain Harboe, Assistent Jessen, Stud. mag. Johansen, Bryggeribestyrer Lymann, Hr. L. Maaløe, Dr. V. Madsen, Møller Mentze, Assistent Ottesen, Dr. E. v. d. Recke, Dr. Steenstrup, Distriktslæge Thierry, Lærer Uhrbrand, Professor Warming; b) ved Indsamlinger: forskellige Prøver fra Frederiksholms Teglværker, Bornholm, Gjedser, Mors, Hjerm, Mønsted, Vendsyssel; c) ved Kjøb: et velbevaret Uroxeskelet (fra Gaardmand L. Rasmussen i Ullerslev), et Bæverkranie fra Brordrup (ved Stud. mag. Pjetursson), en større sleben Granitblok fra Allinge (fra Sode Sonne, Nexø).

Bibliotheket har modtaget som Gave fra Dr. Topsøe: Bulletin de la société française de minéralogie Tomes VII—XVIII. Endvidere har Bibliotheket modtaget Fortsættelsen af 30 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer, hvoraf 28 ere Gaver, samt 31 Bøger, hvoraf de 20 ere Gaver. Giverne vare: Videnskabernes Selskab, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Dansk geologisk Forening, Upsala geologiske Institut, Smithsonian Institution, United States Geological Survey, Minnesota Geological Survey, Illinois State Museum, Museum of the city of Milwaukee, Professor Johnstrup, Dr. Topsøe, Dr. Madsen og Dr. Moberg.

V. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet kun været aabent én Dag i 1895, nemlig den 29de December; Antallet af Besøgende var 763.

Antallet af Studerende, som have benyttet Museets Samlinger, var i Foraarshalvaaret 23, i Efteraarshalvaaret 78. Forelæsninger ere af Bestyreren holdte over Mineralogi for 33 Tilhørere og over Geologi for 120; desuden er der holdt krystallografiske Øvelser med 5 Deltagere.

VI. Personlige Forhold vedrørende Museet.

Efter Professor Johnstrups Død den 31te December 1894 blev Professor, Dr. juris J. H. Deuntzer konstitueret som Museumsbestyrer; den 16de Marts 1895 udnævntes den nuværende Bestyrer. Fra 1ste Januar rykkede Museets tidligere 2den Assistent, Kandidat V. Hintze op til 1ste Assistent, og Kandidat A. Jessen antoges til 2den Assistent. Fra 1ste April blev Kandidat A. Hertz ansat som Assistent ved Undervisningen i Mineralogi og Geologi.

Ved dertil ekstraordinært bevilgede Midler har det ligesom i de foregaaende Aar været muligt foruden de faste Assistenten at benytte Extrahjælp til Samlingernes Ordning og Opstilling; paa denne Maade have følgende medvirket (den første hele Aaret, de øvrige kun en mindre Del deraf): Kandidat J. P. J. Ravn (ved Opstillingen af den palæontologiske Samling), Kandidat C. Ottesen (ved Ordning af grønlandske Samlinger), Kandidat C. Aagaard (ved Ordning og Opstilling af Kridt- og Faxekalkforsteninger. Endvidere har Kandidat Bartholin paabegyndt Opstillingen af Bornholms Juradannelser, og Kandidat Wesche har været beskæftiget ved Ordning og Bearbejdelse af Boreprøver og Borejournaler.

5. Det kemiske Laboratorium 1894—95.

(Professor, Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1894 og Foraarshalvaaret 1895 været besøgt af henholdsvis 152 og 173 Studerende. Antallet af Tilhørere ved Efteraars-Forelæsningerne steg til 297 (ved Slutningen 181), ved Foraarshalvaarets tvende Forelæsningsrækker var Tilhørerantallet henholdsvis 193 og 97 (ved Slutningen henholdsvis 116 og 42). Nærmere Oplysninger giver nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i praktiske Øvelser.

1894—95.	Medicinske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt.	
			Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høst-Halvaar	136	16	152	1014
Vaar-Halvaar	158	15	173	1125

Afholdte Examinier.

1894—95.	Lægevidenskabelig Forberedelsesexamen.	Magisterkonferens.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1895	35	»	35
Juni 1895	71	»	71

Tilsynet med Laboratoriebygningen er ved Kirke- og Undervisningsministeriets Resolution af 23de April 1895 overdraget Bygningsinspektør, Professor V. Petersen.

6. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1895.

I det forløbne Aar (1895) har Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat udgivet 1ste Bind af K. Gislasons efterladte Skrifter, besørget ved Rektor B. M. Olsen i Reykjavik. Af dette Værk, der forventes afsluttet i 1896 med 2det Bind, er Fortsættelsen under Trykning.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Valg af Eforer.

Konsistorium valgte under 27de Juni 1894 Professor, Dr. juris *J. H. Deuntzer* til Efor for »det Finneske Legat«.

— Under 3die Oktober s. A. valgte Konsistorium, Dr. juris *W. Scharling* til Efor for »Professor, Dr. theol. C. E. Scharlings Legat, stiftet af Professor Dr. William Scharling«.

Efter Professor, Dr. phil. Fr. Johnstrups Død udnævnte Konsistorium under 9de Januar 1895 til Eforer for følgende af ham bestyrede Legater: Professor, Dr. phil. *H. G. Zeuthen* for det Thottske Rejsestipendium og Professor, Dr. juris *J. H. Deuntzer* for Foss' Legat samt under 8de Maj s. A. Professor, Dr. phil. *N. V. Ussing* til Efor for det Brockske Legat. Til Medlem af Bestyrelsen for Japetus Steenstrups Legat udnævnte Konsistorium under 8de Maj s. A. i Professor Johnstrups Sted Overførster, Kammerherre, Dr. phil. *P. E. Müller*.

2. Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen ere i Aaret 1894—95 følgende Studerende udnævnte: